

MAGYAR HÍRLOV

HUNGARIA
Tp.

T. „Dunaposta“

BUDAPEST
Postafiók 151.

Igazgató és felelősszerkesztő:
dr Paál Arpád

Laptulajdonos: **SZENT LASZLO NYOMDA R-T.**
Törvénykezési bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

Daladier francia miniszterelnök rádióbeszéde

Mindent elkövet, hogy a háboru elkerülhető legyen. A német-orosz megnehtamadási egyezményt úgy ítélte meg, hogy azzal növekedett a Franciaország elleni támadás lehetősége. Szemrehányó kijelentések Oroszország ellen

Párizsból jelentik: (Radio Paris.) Daladier francia miniszterelnök péntek este 9 órakor beszédet mondott a párizsi rádióban. Beszédét a francia néphez intézte és a többi között a következőket mondotta:

— Önökhöz akarok néhány percre szólani, mert szükséges, hogy ezekben a nehéz órákban a francia kormány elnöke érintkezésben maradjon a francia néppel. Önök aggodó figyelemmel kísérik azt az akciót, amelyet a béke és a haza javáért folytatunk. Óráról-órára figyelemmel kísérik a látogatásokat, amelyeket fogadok, az értekezleteket, amelyeken résztveszek és tudják jól, hogy ezeknek egyedüli célja az, hogy megakadályozzuk a háborut. Önök eléggé ismernek engem ahhoz, hogy tudják, mindent elkövetek annak érdekében, hogy a háboru elkerülhető legyen. Hiszem, hogy ha minden államférfi őszintén óhajítja a békét, minden kérdést el lehet tárgyalások útján intézni.

— A danzigi kérdés azért fenyeget háboruval, mert fenyegetések között esik szó róla és mert Lengyelország szabadságát és életbevágó érdekeit teszi vita tárgyává. Lengyelország szabadságán kívül más európai népek sorsa, a mi sorsunk is kockán forog. Ha mi cserben hagyjuk őket, nemcsak barátainkat hagyjuk el, hanem ugyanazok az erők, amelyek ellenük fordultak, eszközeikben megerő-

södve ellenünk is fordulhatnak. A békearevonallal arra irányult, hogy a támadó kísérleteket meg-hiusítsa. Ezért kezdtünk tárgyalásokat Oroszországgal. A tárgyalások sikere érdekében mindent megtettünk és hittünk abban, hogy el is érjük ezt az eredményt, de Oroszország felborította eddigi politikáját és elveit: s egyezményt kötött Németországgal. Ez az egyezmény világosan mutatja, hogy növekedett a Franciaország elleni támadás lehetősége.

Csatlakozás a pápa békeakciójához.

Daladier még a következőket mondotta:

— Számosan fölemelték szavukat a béke érdekében: XII. Pius pápa, a belga király és Roosevelt elnök. Franciaország azonnal válaszolt ezekre a békekezdeményezésekre és teljes csatlakozást ígért. Mindamelllett elő is készülünk minden eshetőségre. Anglia összegyűjtötte erőit, mi is összegyűjtöttük erőinket és el vagyunk tökéelve, hogy megvédjük a nemzetek jólétét és szabadságát. De reméljük, hogy végül mégis csak az okosság győz. Ha azonban minden erőfeszítés hiabálónak bizonyul, akkor a francia népre gondolunk, mely nem tűrheti a szolgaságot és fiatalága százezrével tudul ezredéhez, hogy szabadságát megvédelmezze. Mi a békét akarjuk, de nem törődünk bele az erőszakba és igazságtalanságba.

Aláírták az angol-lengyel kölcsönös támogatási egyezményt

Közvetett veszély esetén is egymás segítségére sietnek

Londonból jelentik: (Reuter.) Anglia és Lengyelország között pénteken létrejött a kölcsönös támogatási egyezmény, melyet angol részről lord Halifax külügyminiszter, lengyel részről Raczinszky londoni nagykövet irt alá. Az egyezmény pontjai a következők:

1. Ha a szerződő felek egyikét harmadik hatalom megtámadja, a másik fél minden erejével segítségére siet.

2. A szerződést akkor is alkalmazni kell, ha a felek valamelyikének függetlensége közvetve, vagy közvetlenül veszélyben forog harmadik állam akciója következtében.

3. Ha valamelyik felet gazdaságilag próbálják meggyengíteni, úgy a szerződő felek egymást segítik; ha emiatt háboru törne ki, úgy az első pont irányadó.

4. Ez a pont tartalmazza a kölcsönös segítségnyújtás módzatait, amelyeket a szerződő felek hivatott szárazföldi, légi és tengeri hatóságai állapítanak meg.

5. Kölcsönösen kicserélik egymás értesüléseit, melyek a függetlenségükre vonatkoznak.

6. Közlük egymással azokat a kötelezettségeket, valamint azok záradékait, amelyeket eddig kö-

töttek, vagy kötni fognak. Ha ezentul vállalnak új kötelezettségeket, úgy tartoznak a másik felet erről értesíteni.

7. Háboruban fegyverszünetet, vagy békeszerződést csak kölcsönös megállapodással köthetnek.

8. A szerződés öt évig marad érvényben; ha lejárat előtt hat hónappal nem mondják fel, továbbra is fenntartja érvényességét.

A szerződés aláírása után azonnal életbe lép. Az egyezményt augusztus 25-iki kelettel állították ki.

A lengyel köztársasági elnök üdvözlő távirata az angol királyhoz.

Londonból jelentik: (Reuter.) Moscicki lengyel köztársasági elnök a lengyel-angol szerződés megkötése alkalmából a következő táviratot intézte az angol királyhoz:

— Abban az órában, amelyben kormányaink aláírással látják el az okmányt, mely szorosabbra fűzi Lengyelország és az egyesített királyság közötti baráti kapcsolatot, sietek kifejezni azt a mély meggyőződésemet, hogy az országainkat újabb kapcsolattal egybefűző szerződés a világ előtt megerősíti az egyenlőség és igazság nagy elveit.

Az új helyzet

Írta: Arvay Arpád

A világ már kezd felocsudni abból a nagy meglepetésből, melyet a bombaként lecsapó német-orosz megegyezés kellett. Az elképpedés érthető volt mindazok részéről, akik már hónapok óta beleélték magukat abba, hogy az angol-francia-szovjet katonai szövetség már készen van s csak néhány „gyakorlati részlet” elrendezése hiányzik. Nagy volt az angol-francia-szovjet összefüggés iránti bizalom és ebbe való beleringatózás s szinte kicsinylés volt, ahogyan hallatlanná tették Hitler ismétlődő kijelentéseit, hogy az 1914-ik évi bekerítést ez-uttal Németország nem fogja lehetőségül hagyni maga ellen. Azt is elfeledték, hogy mikor ez év tavaszán Roosevelt amerikai elnök a Németország által biztosítandó államok között Szovjet-Oroszországot is felsorolta erre való válaszképpen Hitler az 6. április 28-iki beszédében kijelentette, hogy 6 a felsorolt államok minde-nyikével s így Szovjet-Oroszországgal is hajlandó megnehtamadási egyezményt kötni. Tehát már akkor jelezve volt, hogy nincs világnézeti nehézség egy negatív jellegű megnehtamadási egyezmény útjában.

Aminthogy nem is történt egyéb, csak ilyen megnehtamadási egyezmény megkötése. Tehát éppen e tárgyalás anyagát söpörte el a hirtelen kirobbant német-orosz megnehtamadási egyezmény. Most e pillanatban így inog a béke és háború között a napok lázverése.

Valahogy hiányzik is a logikus folyamatosság a családottak háborút akaró indulatában. Végülére is az angol-francia-szovjet katonai szövetséget békecéllból akarták. Ha a szovjet és német államok között külön béke jött létre, ez is egy békerészlet. Tehát miért akarnak éppen e béketény miatt háborút? Ez a logikátlanság nem más, mint annak a megzavarodásnak a tünete, mely a tavaly Münchenben kezdett angol-francia-német-olasz békepolitika elleni szembefordulásból állott elő.

Mi is történt München óta? Még mindig élénken emlékezhetünk, hogy azokban az órákban, melyeket az angol, francia, olasz és német kormányfők a bajor fővárosban töltöttek, mindnyájunk szívében megjelent a világbéke reménye, mely a négy nagyhatalom vezér-férfiainak barátságos össztalálkozása nyomán nem látszott már megvalósulhatatlannak. Chamberlain külön megállapodást is kötött Hitlerrel, hogy a müncheni kiegyezés szellemében folytatják az útát az összes vitás kérdések megoldására.

Daladier szintén ebben a lelkesült hangulatban utazott haza pátriájába és örömtől ragyogó arcán vitte annak az egyszerű müncheni öregasszonynak a csókját, aki mintegy a német nép békehajlandóságának megtestesítőjeként lopta oda a francia miniszterelnök arcára hála-csókját azért, hogy a nagy nyugati hatalmak vezetői nem hajszolták ismét a háború borzalmaiba anyai szívével szeretett és féltett fiait.

Chamberlain éppen ilyen heves harc várta otthon. A mindenáron németellenes háboruspártiak éppen olyan meleg helyzetet teremtettek számára, mint francia kollégája számára odaát a La Manche-csatornán túl. A két államférfinek tehát a józan ész és a népszerűség között kellett választania.

Azután jött a danzigi kérdés, vele együtt Lengyelország jelentkezése Anglia segítségéért.

ott a lengyel-német békés viszony s felerkedett az angol-francia féltékenység. mely Németországot az ő volt területei visszaszerzésében s keleteurópai gazdasági terjeszkedésében megállítani akarja. Erre a célra szolgált volna az úgynevezett „békefront”, mely lényegében Németország bekerítését akarta, különösen kelet felől. Lengyelország ügye és szembefordulása így lett kellő alkalom, amiből a kismiszterek védelme címén államok összehívását lehetett megszervezni a németek ellen. Így lett a középeurópai hatalmi viszonyok angol-francia vezetés alá helyezésének a szimbólumává az egész danzigi vita. Beck lengyel külügyminiszter is kifejezte ezt, mikor azt mondotta, hogy nem magáról Danzigról van szó, mert Danzig csak jelképe a mögötte levő nagyobb hatalmi vitának.

Azonban Oroszország is kellett még ebbe a keleti vonalba, hogy emberanyagával és természeti kincsekben való bővségével döntő súlyúvá tehesse a Németország elleni összefogást. Az angol miniszterelnök előtt apja politikájának az emléke is felújíthatott. Neville Chamberlain édesapja, a posztógyáros Joseph Chamberlain a brit kormányelnöki székbe jutva a maga idejében megcsinálta a nagy bravurt és létrehozta az angol-francia-orosz antantot, amely azután a világháborúban, Amerika segítségével, lebírt a rettegett német vetélytársat.

Pedig Anglia most nem volt fukar. Kinyitotta Oroszország számára a Dardanellákat, amiknek megnyitlásáért az orosz birodalom oly régen áhítozott. Azután feltárta a moszkvai tárgyalások során összehittait is. És mégis az következett be, hogy Szovjet-Oroszország nem állott kötelenek, hanem inkább a némettel való békében maradást választotta. Ezzel föladván az Európa nyugatára irányuló beavatkozási irányt, hogy a maga belső területe felé fordulhasson s esetleg a távolkeletre is több gonddal lehessen. Lehet, hogy éppen ott is az angol világhatalommal több versengeni valója van, mint Németországgal. Moszkva Berlin tehát új helyzet elé állította a világot. Németország egy ellene induló háboru esetére kiküszöbölte a várható ellenfelek sorából Szovjet-Oroszországot. Ellenfeleinek száma 150 millió emberrel kevesebb lett. Amellett a Szovjet-tel még előbb megkötött kereskedelmi szerződése révén a maga nyersanyagellátása kérdését is megoldotta az orosz természetű kincsekhez való hozzájutás által.

Kérdés, hogy a nemzetközi egyensúlyi helyzet ilyen átmódosulása háborút okoz-e vagy sem? A mi érzésünk minden ellenkező jel dacára azt mondja, hogy európai háborúról abban az arányban, ahogy a huszonöt év előtt kitért világháborúban volt, nem igen lehet szó. Talán végsőkig, talán már majdnem pattanásig feszül majd a húr, talán a fegyverek is eldörögnek, de ez még mind nem jelenti azt, hogy létre nem jöhet a békés kiegyezés.

Oroszország Japánnal is megteremtí a jószomszédi viszonyt és közös akarattal felszámolják a kínai és mandzsuriai helyzetet. Marad még támaszul a nyugati hatalmak számára az Északamerikai Egyesült Államok, ennek a népe azonban egyáltalán nem kívánczik arra, hogy idegen érdekekért hureba szálljon. Az innen várható segítség ilyenformán igen kétséges értékű.

Nem marad tehát más hátra ezek után, mint az, hogy a viszálykodó hatalmak a békés tárgyaló asztal mellé leüljenek. Ha ez megtörténik, vér nélkül, óriási anyagi áldozatok nélkül lehet tisztázni az igényeket és az összes nemzetközi kérdések megfelelő elrendezése után tető alá lehet hozni a hosszú időre szóló, tartós békét.

Európa népeinek hangulata kétségkívül a béke mellett nyilatkozik meg. Nem hisszük, hogy egyetlen nép is háborút kívánjon, ha megteremtik számára az emberséges megélhetést és a nemzeti méltóságának kijáró elhelyezkedést. A háborús izgalom tehát mesterkelt. Ami természetes viharzás van is benne, annak is az a rendeltetése, hogy a jótékony zivatar

után annál ragyogóbban, annál nagyobb világosságot árasztson s üthessen fel a béke napja. Vagy olyan elemek és tényezők által felkavart állapot, amiket a tisztító vihar ereje amúgy is elseper a szereplés és irányítás színpadáról. Bár berögződött dolog, hogy nagy előszere

rettel már az európai kultúra közeli pusztulásáról beszélnek, mi a feltornyosuló felhők mögött ott látjuk felkelőben a béke napját is. És nem tudunk ellentmondani annak az érzésünknek, hogy napjainkban nem a pusztulás, hanem a tisztulás folyamata indult meg.

A rendőrség felhívása:

Személyazonossági igazolvány nélkül senki sem közlekedhet Nagyvárad város területén

Nagyvárad. Saját tud. A rendőrség tudomására hozza a város közönségének, hogy mindenkinek, aki élete 16-ik évét betöltötte, személyazonossági bizonyítványa kell, hogy legyen, amely nélkül nem közlekedhetik a város területén. Minden 16-éves feletti férfi és nő köteles lénnyképpel és a város népellenőrző irodája által kiállított személyazonossági igazolványt váltani.

A személyazonossági bizonyítványokat csak személyes jelentkezés után állítják ki és azok elnyeréséhez a következő iratok szükségesek:

1. Ingatlan könyv, vagy a 2-es számú Fisa ebből a könyvből. 2. Két igazolvány-kép fehér alapon. 3. Allampolgársági igazolvány. 4. Születési bizonyítvány és 5. Házasságkötési bizonyítvány.

Az A) és B) betűvel kezdődő polgárok részére

a személyazonossági bizonyítványokat augusztus 28-29. és 30-án állítják ki. A C, D betűsök augusztus 31-én, szeptember 1-én és 2-án, az E, F betűsök szeptember 4, 5, 6-án, a G, H betűsök szeptember 7, 8 és 9-én, az I, J és K betűsök szeptember 11 és 12-én, az L és M betűsök szeptember 14, 15 és 16-án, az N és O betűsök szeptember 18, 19 és 20-án, a P és R betűsök 21, 22 és 23-án, az S, S és T betűsök 25, 26 és 27-én, az U, V, W, X és Y betűsök szeptember 29-én és 30-án kötelesek jelentkezni személyazonossági igazolványukért.

Azok, akiknek valamilyen okból sürgős személyazonossági igazolvány kiváltása, tekintve nélkül arra, hogy milyen betűvel kezdődik a nevük, jelentkezhetnek a személyazonossági igazolványért.

Chester: (ss) Dr EUGEN CLONTA

A törvényszék kimondotta a megszüntetett nagyváradai Kereskedelmi Csarnok vagyonának az Iparkamara részére való átadását

Nagyvárad. Saját tud. Ismeretes, hogy a Nagyváradai Kereskedelmi Csarnokot feloszlatták és a Csarnok ingatlana a Kereskedelmi és Iparkamara tulajdonába ment át. Ideiglenesen egy felszámolóbizottság került a Csarnok élére. Az Iparkamara kérelemmel fordult az illetékes hatóságokhoz, hogy a Csarnok vagyonállományát adják a Kamara rendelkezésére. Ezt kérelmet szombaton tárgyalta a nagyváradai törvényszék és helyt adott a Kereskedelmi és Iparkamara kérésének, megvonva a felszámolóbizottság megbízását és kötelezte a felszámolóbizottságot arra, hogy 15 napon belül adja át a volt Kereskedelmi Csarnok vagyonállományát, leltár és mérleg kíséretében a nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamarának, mivel a törvény által a likvidálásra megszabott hat hónap letelt és azt semmiféle indokból sem lehet meghosszabbítani. Egyben kimondotta a törvényszék, hogy a Kereskedelmi és Iparkamarának joga van ez ítélet alapján a tulajdonjog telekkönyvi bekebelezését kérni a volt Kereskedelmi Csarnok ingatlanára.

Lengyelországi német menekültek, akik egyelőre a németországi határszélen kaptak menhelyet.

Hitler birodalmi vezér magához kérette a berlini angol, olasz, francia és japán nagykövetet

A találkozás után Henderson repülőgépen Londonba utazott. Hitler egy négyhatalmi értekezlet összehívását javasolja

Londonból jelentik (Reuter): Henderson, brit nagykövet pénteken délután újból találkozott Hitler birodalmi vezérrel. A találkozás Hitler kívánságára történt.

Beavatott körökben ezzel a látogatással kapcsolatban tudni vélik, hogy Hitler vezér az angol nagykövetet, valamint a berlini olasz, francia és japán nagykövetet azért kérette magához, hogy négyhatalmi értekezlet egybeállítását célzó javaslatot terjesszen eléjük.

Londonból jelentik (Reuter): Az angol közvélemény felfokozott izgalommal várja a Németországból érkező híreket. Miután este hat óra óta telefonösszeköttetést Németországgal létesíteni nem sikerült, a lapok csupán a hivatalos jelentések közlésére vannak utalva a berlini eseményekkel kapcsolatban.

Neville Henderson berlini angol nagykövet, kinek pénteki találkozása Hitler kancellárral Európázerte nagy feltűnést és érdeklődést keltett, szombaton repülőgépen Londonba ment, hogy beszéljen Halifax külügyminiszternek a lefolyt tárgyalásokról. Londonban úgy tudják, hogy a nagykövet még a szombati nap folyamán visszarepül Berlinbe.

A Hitler-Henderson megbeszélésről semmi sem szivárgott ki, de diplomáciai körökben rendkívüli fontosságot tulajdonítanak a legújabb angol-német tárgyalásoknak. Londoni diplomáciai körök véleménye az, hogy a most folyamatban levő tárgyalások döntő fontosságúak lehetnek a válság alakulására.

Semmi kétség sem lehet aziránt, hogy Hitler a lengyel kérdés megoldására újabb javaslatot terjesztett Anglia és Franciaország elé.

Hitler vasárnapi beszéde elmarad.

Berlinből jelentik: Hivatalosan jelentik: tekintettel a feszült helyzetre, a vasárnapi tannenbergi ünnepségek elmaradnak.

A vezér helyettese beszédet mondott arról, hogy kik akarják Németország ellen a háborút.

Grázból jelentik: (D. N. B.) Hess Rudolf, a Vezér helyettese, a külföldi németek gyűlésén beszédet mondott. Elmondotta a többi között, hogy Lengyelországból állandóan menekülnek a németek, sőt sokan véresen jönnek át. Ezeknek csak az a bűnük, hogy németek. Lengyelországnak Hitler vezér annakidején javaslatot tett, mely biztosította volna a békét a két ország között. Lengyelország ezt az ajánlatot elutasította. Ugy látszik, Chamberlain erről megfeledkezett. A lengyelek nem is akarnak tárgyalni. A háborút Németország ellen csak a zsidók és a szabadkőművesek akarják. Fel akarják áldozni Franciaország és Anglia fiatalágát, csak azért, hogy a zsidók ismét bevonuljanak Németországba. Németországot nem lehet még egyszer kiérinteni. A bekerítési politika nem sikerült.

Hess végül leszögezte, hogy a német-orosz megemlékezési szerződés hozzájárulás a világ békéjéhez.

nizter, hogy nincs értesülése Kína és Japán között meginduló béketárgyalásokról.

Roosevelt elnök üzenetet küldött Lipót belga királynak. Üzenetében nagy megelégedéssel emlékezik meg a király békekezdeményezéséről. Hangoztatja az üzenet, hogy az Egyesült Államok népe osztozik az uralkodó érzelmeiben.

Olaszországban hat korosztály van fegyverben.

Rómából jelentik: (Stefani). Pénteken délnél intézkedés jelent meg, amely szerint behívták az 1903-as és 1913-as korosztályt is. Ezzel már hat korosztály van fegyverben.

Moszkvában tárgytalannak jelentették ki az Angliával és Franciaországgal való további tárgyalásokat.

Moszkvából jelentik: (Tas). Vorosilov szovjet hadügyi népbiztos kijelentette az angol-francia küldöttség vezetőjének, hogy a német-orosz egyezmény megkötése folytán az Angliával és Franciaországgal való tanácskozások tárgytalanná váltak.

Moszkvából jelentik: (Szovjet Távtrati Iroda). Molotov külügyi népbiztos fogadta a moszkvai francia és angol nagykövetet. A Moszkvában tartózkodó angol és francia katonai küldöttség tagjai szombatira virradó éjszaka fél 1 órakor utnak indultak Helsinki felé.

A francia külügyi bizottság tiltakozott az orosz-német szerződés ellen.

Párizsból jelentik: (Havas). A francia külügyi bizottság pénteki ülésén Flandin volt francia miniszterelnök kifejtette a német-orosz és a francia-orosz szerződés összeférhetetlenségét. Mistler, a bizottság elnöke, elemezte a német-orosz egyezményt és fejtegette, hogy abban a megemlékezési kötetmen túl együttműködés lehetősége is foglaltatik. Ennek a gyanújának le kifejezést adott, hogy az egyezménynek titkos záradéka is lehet.

A bizottság ezután a kommunisták kivételével elfogadta a határozati javaslatot, amely tiltakozik a német-orosz szerződés ellen.

Párizsból jelentik: (Havas). Bonnet francia külügyminiszter péntek délután fogadta az Egyesült Államok, Belgium, Románia és Anglia nagykövetét.

Olasz értesülés Hitler béketervéről

A Duce-nak döntő szava lesz a háború és béke kérdésében

Rómából jelentik: (Stefani.) A *Messaggero* azt írja, hogy Henderson berlini angol nagykövet londoni utazásának az a célja, hogy eljuttassa az angol kormányhoz a békés megoldásnak Hitler által átnyújtott tervét. Az angol kormány most beható vizsgálat alá veszi a tervet.

Róma általános hangulata nyugodt. Sokakban az a meggyőződés él, hogy a háború és béke közötti választás kérdésében a Duce-nak is döntő szava lesz. *Gayda* a *Giornale d'Italia*-ban azt írja, hogy Olaszország nyugodt és erős ebben a pillanatban. *Mussolini* lángelméjének és *Ciano* diplomáciai ügyességének politikája a tengelyen nyugszik és azoknak az olasz érdekeknek a védelmében, amelyeknek mindenképpen érvényesülniük kell.

A *Popolo d'Italia* szerint Olaszország kész a békére, de kész a háborúra is.

A *Tribuna* párisi tudósítója meglepőnek tartja, hogy a francia félhivatalos *Petit Parisien* éppen most kezd Olaszországra gondolni. Egyes francia lapok cikkei azt mutatják, hogy Párizsban a fasizmus vezérét a béke utolsó tartalékának tartják. Párizs úgy látszik azon fáradozik, hogy az utolsó pillanatban *Mussolini* kezébe juttassa a végső mentés lehetőségét.

Az *Informazione xei Giornali* sajtóügynöksége összefoglalja a római politikai körök felfogását. Eszerint a nemzetközi helyzet ma két irányban fejlődik: Egyrészt a danzigi kérdés körüli feszültség gyors ütemben növekszik, miután Németország nem áll el életbevágó jogainak érvényesítésétől. A varsói, párizsi és londoni kormányok pedig megújítják egymással szemben vállalt kötelezettségeiket. Másrészt pedig egyre jobban kezdenek kibontakozni a német-orosz egyezmény következményei.

Roosevelt még nem kapott választ Hitlerrel.

Washingtonból jelentik: Az „United Press” jelentése szerint az Egyesült Államok külügyminisztere közölte, hogy Hitler német birodalmi vezér newyorki időszámítás szerint szerdán este

10 órakor kapta meg Roosevelt üzenetét. Hull washingtoni külügyminiszter megerősítette, hogy Németországból még nem érkezett válasz Roosevelt üzenetére. Kijelentette továbbá a külügyi-

A Vatikán békekezdeményezése

Az angol ügyvivő háromszor is kihallgatáson volt a pápánál. A francia, lengyel és olasz nagykövetek XII. Pius előtt

Londonból jelentik (Reuter): A Vatikán békekezdeményezésével kapcsolatban a lapok vatikánvárosi jelentés alapján közlik, hogy a szentszéki angol ügyvivő csütörtökön egymás-

után háromszor jelent meg XII. Pius pápánál. A látogatást megelőzően a szentszéki francia, lengyel és olasz nagykövetek voltak pápai kihallgatáson.

Koronatanács Londonban Szembenézés minden eshetőséggel. — Válasz a belga király békeszózatára

Londonból jelentik (Reuter): Az uralkodó pénteken kihallgatáson fogadta *Chamberlain* miniszterelnököt. Este koronatanács volt, amelyen új óvintézkedéseket határoztak el. Az intézkedéseket szombaton teszik közzé.

A Buckingham-palotában péntek este tartott koronatanácsal kapcsolatban, hivatalos körökben kijelentették, hogy a kormány által szerdán elhatározott intézkedéseket rendkívül gyorsasággal hajtották végre, ami lehetővé teszi Angliának, hogy szembenézzen minden eshetőséggel. A légvédelem már július óta hadilétben áll, dolgozik és megerősítették a londoni körzetet, valamint a középangliai nagyipari vidéket.

Az angol posta igazgatósága hivatalosan közölte, hogy Anglia és Németország között nem szakadt meg a távbeszélő összeköttetés.

Az angol kormány a belga király békeszózatára azt válaszolta, hogy mindenkor kész minden lehetőséget megtenni olyan feltételek megteremtésére, amelyek nemzetközi vitás kérdéseknek sza-

bad tárgyalások útján való megoldását teszik lehetővé.

Korai hírek egy háborús kormány alakulásáról.

Londonból jelentik (Telca Press): Az angol főváros politikai köreiben már azt állították, hogy Angliának megvan a háborús kormánya. Eleinte csak híresztelés formájában terjedt el a hír, de később beavatottak is tudni vélték, hogy *Chamberlain* felajánlotta lemondását. Utódjául *Halifaxot* emlegetik. A háborús kormány hét tagból állna és a következő személyiségekből alakulna meg: *Halifax*, *Churchill*, *Samuel Hoare* lord, *Shaffield*, *Attlee* őrnagy, *Archibald Sinclair* és *Eden*.

Londonból jelentik a Magyar Távtrati Iroda: Azokkal a hírekkel szemben, amelyek a külföldön az angol kormány átalakításáról elterjedtek, a M. T. I. londoni tudósítója szombat reggel megállapította, hogy sem a Reuter, sem a Press Association nem adott ki ilyen jellegű hírt.

Hogyan segítsenek magukon nyugdíjasok?

Elérkezett a nyugdíjasok összelogásának ideje

Csikszerecs. Saját tudósítás. A meglepetés erejével ható világesemények mellett igen sok eszme, ötlet, jóakarás sikkad el a napi sajtóban. Pedig kis életek, emberi panaszok sorsalakulások vajdása, ritka-ritka kis örömek teszik ki egy népnek, nemzetnek lelki és testi községét, melynek néprétegei jólététől, megélhetési színvonaluk emelkedettségétől függ magának az országnak is megelégedettsége, jóléte.

A romániai társadalmi rétegek közül is egyik legtisztelteméltóbb a nyugdíjasok csoportja. A világ felszínesen úgy látja, hogy a nyilvános kertek, parkok padjain semmittevően bereferáló nyugdíjasoknak van a legjobb dolguk: nem kell dolgozniok, biztosra megvan a mindennapi kenyér és telik a polgári jólét egyéb kellékeire is: egy kis borooskára, jobb cigarettára, újságra és mozi-, színházjegyre is, hisz öltözködésük sem kerül sokba, egy-egy fekete kemény kalap, divatjamúlt, de jókarban lévő ruha, akad még a garderóbban. Ezzel a felszínes megállapítással szemben, Kováts Jenő ny. pénzügyi tanácsos, a „Csiki Néplap” munkatársa, igen keserűen, de tárgyilagosan szegezi le: *a nyugdíjas osztály a legválságosabb helyzetben van*, ennek jobbrafordulását remélni sem lehet, tehát — segítsenek magukon maguk az érdekelt nyugdíjasok. Hogy, hogyan, arra következtetéseket mutat rá kitűnő meglátásokkal nyugdíjas kartársunk:

— Azt a fáradságot vettem magamnak — írja Kováts Jenő ny. pénzügyi tanácsos —, hogy az elsőrendű tömegfogyasztási cikkek mai és az öt esztendővel ezelőtti árai között összehasonlítást tegyek. Az eredmény a következő:

	1934-ben	1939-ben	
1 kg. kenyér	7 lei	9 lei	280%
1 kg. marhahús	16 lei	25 lei	750%
1 kg. sertéshús	28 lei	40 lei	420%
1 kg. borjúhús	24 lei	30 lei	250%
1 kg. zsir	36 lei	48 lei	270%
1 kg. cukor	28 lei	34 lei	210%
1 drb tojás	1 lei	1.50	500%
1 kg. kukoricaliszt	3 lei	5 lei	660%
1 tyúk	25 lei	45 lei	400%
1 pár csirke, jó	40 lei	70 lei	750%
1 öl száraz búktuzifa	440 lei	850 lei	930%
1 véka krumpli	8 lei	24 lei	2000%

Az árak alapjául az akkori és jelenlegi piaci árakat vettem. Bevezethettem volna a kimutatásba a ruházati cikkeket is, de mellőzöm azért, mert a ruházati cikkeknek az igények igen nagyon eltolódtak és emiatt nem lehetne általános tiszta képet mutatni. Annnyit megjegyezhetek és azt bárki ellenőrizheti, hogy úgy a felső, mint az alsó ruházati anyagokban, valamint lábbeli anyagban az emelkedés jóval meghaladja a 75 százalékokat.

Ha ezzel a kimutatással szembenézünk, elfog a döbbenet. Gondolok itt elsősorban azokra a társadalmi csoportokra, melyeknek nem áll lehetőségükben az árbeli eltolódásokat másra, vagy másokra áthárítani. Ezek a közhivatalnokok egyes csoportjai s általában a nyugdíjasok kivétel nélkül.

Az állami alkalmazottak az utóbbi öt év alatt valamelyes jelentősebb fizetésjavításban részesültek s különben is vannak jóléti intézményeik, melyeket szükség esetén igénybe vehetnek (tűzifaellátás, tisztviselői kölcsönök, természetbeni szolgáltatmányok stb.), de a nyugdíjasok kizárólag arra a szűkreszabott nyugdíjra vannak utalva, melyet ezelőtt öt évvel is kaptak, s amelyet havi részletekben kapnak meg.

Aki ezt a kimutatást szemügyre veszi, annak nem kell sokat törnie a fejét, hogy milyen lehet a sorsa egy nyugdíjasnak. Ha ezelőtt öt évvel nem lehetett élni a szűkreszabott nyugdíjból, akkor hogyan lehet ma az élet ilyen

kétségbeesítő megdrágulása után.

De ki törődik ma a nyugdíjasok sorsával? Kinek fáj az, hogy egy rend ruha 3—4 ezer lei és ezt nem éri fel a jövedelme. Télen didereg, mert nem telik ételre is, fára is. Ha beteg, hiszen rokkant korban illik betegnek is lenni, — sinylődik, konyadozik, mert a mai egyedárusított orvoságokat csak azok tudják megfizetni, akiknek nagy nyugdíjuk van és nem a tömeg, mely kénytelen beérni 600—2500 leinyi iparnak fájdalmas ez a nyugdíjas-sors, mert nekik is jobb volna, ha a nyugdíjas több húst, több cukrot vásárolhatna. Ha ruháját, cipőjét új-

* Az arcból célszerű ápolásához mindenképp szükség van, hogy bélműködésünket reggelként éhgyomorral egy pohár természetes „Férens József” keserűvízzel elrendezzük. Kérdezzé meg orvosát.

jal cserélhetné fel, s ha általában méltó életet élhetne.

Segítsünk örmagunkon. Nem érkezett-e el a nyugdíjasok összefogásának utolsó órája? Érzik-e a nyugdíjasok annak szükségességét, hogy jó volna egy önszegélyezőgyesületet létrehozni, mely olcsó tűzifához, élelmi és ruházati cikkekhez juttatná őket?

Eddig tart Kováts Jenő ny. pénzügyi tanácsos felhívása. Szövetkezeti, egymásnak kalákás megsegítésére szólítja tömörülésbe kartársait, mely mindenesetre nagyon üdvös volna és el is érné a célját, ha a szükséges tőke összehozását nem kellene ismét csak a nyugdíjas kartársaktól várni, hanem abban segítségükre sietnie, állam, megye, város, község és társadalomnak is.

Albert István.

Moszkva magánpalotáiban élnek a külföldi diplomaták

Húsz év alatt jelentős történelmi multjuk támadt Moszkva kastélyainak

Moszkvából írják: A szovjet fővárosban élő külföldi diplomaták és katonai megbízottak száma, családtagjaikkal együtt, kétszázharmincra emelkedett. Kevesen gondolnak arra, hogyan lehet itt elhelyezni ezt a rendkívül népes diplomáciai kart? A cári Oroszország fővárosa tudvalegven Szentpétervár volt, Moszkvában tehát nincsenek régi követségi épületek és a lakáshiány különben közmondásos.

Nem csoda tehát, ha a követségek tető alá hozására a külügyi népbiztoság külön osztályt állított fel „Burovin” néven. Ez tartja számon, melyik újonnan épült ház lenne méltó egy idegen ország képviselőinek befogadására, vagy melyik van még lakható állapotban a régi híres magánpaloták közül?

Nézzük tehát, ki hol lakik Moszkvában?

Nansentől az aranykirályig

Az angol nagykövetséget Karitonenko néhai cukorgyáros fényűző palotájában helyezték el, amely a Moszkva folyóra néz. A nagykövetség gyönyörű kilátása nyílik a Kremlre. A kertben teniszpályákat rendeztek be. A követség alkalmazottainak lakásai és az irodák a melléképületekben vannak elhelyezve. Így az angolok Moszkvában is olyan „home”-ra találtak, amely méltó kényelemszeretűkhöz és ízlésűkhöz. Lenin hatalomrajtása idején a bolsevista kormány ebben a kastélyban fogadta a külföldi kiválóságokat, például Frithjov Nansent, a norvég északsarki utazót, aki akkoriban tért vissza az egyik grönlandi útjáról. A fényűzést kedvelő Csicserin külügyi népbiztos korában itt rendezkedett be, a nagy képtárteremben adta estéyleit, amelyeknek pompájáról még ma is beszélnek.

A francia nagykövetség a régi arisztokrata negyedben, a Moszkva jobbpartján kapott helyet, a III. Sándor cár korában épült, orosz stílusú Igunov-palotában. Igunov számos szibériai és urali aranybánya tulajdonosa volt és ezért csak „aranykirály”-nak hívták. Érdekes, hogy a francia nagykövetség előtt ebben az épületben helyezték el az orosz sebézeti tanszék kísérleti laboratóriumait; itt vizsgálták meg a szovjet tudósok Lenin halála után az első bolsevista diktátor agyvelejét.

Morosov, a textilmágnás

Az olaszok egy reneszánsz-palotában laknak, amely a forradalom előtt Berg nagyiparos tulajdonában volt. A lengyelek részére a volt örmény milliomos: Tarasoff flórenci stílusú kastélyát „utalták ki.” A bolsevista rémuralom első napjaiban e falak között székelt a legfelsőbb bíróság, amely ott helyben ítélkezett az eléje hozott „bűnösök” felett. A gyönyörű, zárt udvarban számtalan kivégzés történt. A japán nagykövetség egy mór stílusú kastélyban ütött tanyát, ahol a boldog békeévekben Morosov, a textilmágnás lakott.

A német nagykövet: graf von der Schulenberg, a diplomáciai kar legidősebb tagja. Így rá hárul a legtöbb fogadtatás rendezésének kötelezettsége. A diplomáciai kar tagjait a fentemlített Morosov egy másik palotájában, vagy a Leontejevski-sugarúton lévő német nagykövetségi székhelyen látja vendégül. Jellemző részlet: annak a textilkirálynak a fia, akinek hercegi fényűzéssel berendezett kastélyai most két nagykövetségnek ad hajlékot, néhány év előtt halt meg Moszkva szegénynegyedében a legnagyobb nyomorban.

„Adjunk az USA-nak — egy felhőkarcolót!”

Amikor az Egyesült Államok elhatározták, hogy nagykövetet küldenek Moszkvába, a „burovin” Litvinov parancsára az épp akkor befejezett, egyetlen felhőkarcolót bocsátotta az amerikaiak rendelkezésére. Ez a „building” a Mokovaja-uticán emelkedik, a legelőkelőbb moszkvai szálló: a „Hotel National” és az egyetem tömbje között. Hogy az amerikai nagykövet kedvében járjon, a szovjet külügyi népbiztosága elrendelte a szemközti házak lebontását. Vagy harminc dűledező épületet tettek a föld színével egyenlővé, csak azért, hogy a hatalmas Egyesült Államok kiküldöttje fogadó szobájának ablakaiból gyönyörködhessek a Kremlben, a Vörös-térben és a Szent Bazil-székesegyházban. Az amerikai nagykövet magánlakását az Arbat, e volt arisztokrata negyed egyik remekbe épült kis palotájában helyezték el, amely a háború előtt az 1918-ban halálra ítélt Vtorov millomos kőolaj-nagyiparosé volt.

A cári Moszkva híres volt vidámságáról, gazdagságáról és gondtalanságáról. Ebből a régi fényből és régi jókedvből a szovjetben semmi sem maradt vissza. De a külföldi diplomaták, akiket szolgálatuk az orosz fővárosba rendel, a régi előkelőségek palotáiban kegyelettel gondolnak vissza azokra az időkre, amikor Moszkva még igazán Moszkva volt.

A déva-telepi új „Szent Antal” templom javára, a templomépítő-bizottság megbízásából Szabó Dömjén dévai ferences atya egy imakönyvet adott ki. — Az imakönyv

„ÉGI LÁNG”

zimmel jelent meg. 629 oldal. Ara: 150 lei. Mivel ezen imakönyv tiszta jövedelme az említett templom javát szolgálja, Istennek dicsőségét hirdeti és páduai Szent Antal tiszteletének állít emléket az, ki minél hamarabb beszerzi. — Kapható lapunk kiadóhivatalánál is.

Népközösségünk és a munkásság

Irta: Schmidt László (Ehed)

Társadalmunknak mindig egyik legégetőbb problémája volt a munkáskérdés. A modern fejlődés rákényszerítette nemcsak a szegényebb városi lakosok, hanem az elaprózott birtokú falusi lakosság gyermekeit is, hogy ipari pályán, gyárakban és műhelyekben keressék meg kenyerét. Az ősi megélhetési forrás — a föld — kicsúszt a lábuk alól s gyökértelenül, munkaadók kénye-kedvének kiszolgáltatva, nagyon sokszor kiuzsorázva tengette életét nap-nap után. Jövője a bizonytalan és legtöbbször nélkülözésekkel teli öregség volt s így nem csodálkozhatunk, ha ezt a társadalmi réteget kerítették hálójukba a szélsőséges mozgalmak kerítői a legkönnyebben.

Az iparosság és munkásság bizony sok bajban vergődött a múltban és vergődik ma is. Csak a legújabb idők döbentették rá az államok vezetőit, hogy a munkáskérdés még ma is megoldatlan probléma s ezen a téren sürgős mentési munkára van szükség. A társadalom nem akart ezzel a kérdéssel foglalkozni s évtizedeken keresztül engedte a kisiparosokat és munkásságot nyomorogni.

Az államok kezdeményezésére felbontották az addig merev formában, de vallásos szellemmel átitatott és az igazságot pártoló céheket s helyettük a modern fejlődésnek és szabadiparnak jobban megfelelő iparos- és munkástestületeket alakították meg. Ennek eredménye az lett, hogy a most már teljesen magáramaradt munkásság munkás két kezével alig tudta megkeresni a kenyerét, életműve a lehető legalacsonyabbra süllyedt. Élete semmi egyéb nem volt, mint állandó küzdelem a nyomor és bukási ellen. Gyermekeiket rendszeresen nevelteti lehetetlenség volt számukra és néhány emberöltő alatt, vagy még sokkal hamarabb kitermelte az a visszafejlődés a proletárt.

A régi céhek életét tanulmányozva szomorúan döbbenünk rá, hogy milyen rövid idő alatt vedlett káromkodó, elégedetlen és bujtogató főnök a régi idők pátriárkális, vallásos és tekintélyes mestere. Aki addig az első volt a műhelyben, akitől addig nemcsak a mesterséget, hanem az erkölcsöt, a becsületességet, a takarékosságot, józan családi életet és Istenbe vetett törhetetlen bizalmat is megtanulta a gyermek és akire az aggódó szülők nyugodtan bízották rá a gyermeküket, abból a mesterből alakult ki a társadalom visszafejlesztő szabadsága nyomán a munkásaival durván bánó, kegyetlen műhelyfőnök, akivel a lusta diákot hallgatóra lehetett rémíteni. Hány könnyes szemű szülő igazolhatja ezt, akik az inasnak adott aludt jó és vallásos gyermekük helyett egy istentagadó, mindent lemosolygó, durva és gúnyos „segédurat” láttak viszont.

A társadalom nagy fejlődési forrongásában mindenki megtalálta a helyét, csak a munkásság nem. Egy része restellte iparos és munkás mivoltát, hiszen hosszú időn keresztül munkásnak lenni annyit jelentett, mint nyomorogni s munka helyett az élet könnyebb oldalát keresve lassan lecsúszott, esetleg lezúllt, az alkohol rabja lett. Elfordultak hitűktől s a szabados sajtó a többit elvégezte. Ezekből lettek a kommunizmus élcsapatjai és harcosai. Fél, vagy még annál is kevesebb műveltséggel, de teletömve minden új eszmével a társadalomnak olyan károkat okoztak, melyeket csak ellenforradalmakkal tudtak kioperálni a nemzetek testéből.

Az asszonyok még egy darabig tartották talán a család vallásos szellemét, de harcukba belefáradtak s lassan a megfertőzött munkáscsaládokból társadalmi betegség, szétzüllés és forradalom lángolt fel a világ minden sarkában.

Hosszú időn keresztül senki sem vette észre a bajt, vagy ha voltak is olyanok, akik munkásságunk és a világ munkásainak jóirányú

megszervezését sürgették, azokat borúlátóknak nézték. Csak a világháború utáni szörnyű állapotok láttára rémültek meg a vezetők, hogy társadalmunk vezetése, de különösen munkásaink irányítása mennyire eltolódott és rossz irányú. Minden országban előbb-utóbb megindult a munkásság szervezése nemzeti és keresztény irányban, s ahol ez sikerült, ott olyan értékes társadalmi réteget mentettek meg, mely most már mindenütt a nemzetek alapját alkotja.

Hírlapjainkban naponként olvassuk, hogy a Népközösség helyi tagozatai egymásután alakulnak meg. Mindenkit öröm tölt el ennek a munkának hallatára s éppen ezért hívom fel a

figyelmet a munkáskérdés fontosságára, hogy Népközösségünkbe ezt az igen értékes réteget is szervezzük be.

Mert a munkásságban egy nagyon értékes elemet nyerünk. Mindenikük évek óta szervezetekben működött, ahol az érdekeit megvédték, de egyúttal propagandamunkára is felhasználták s különösképpen hozzászoktatták, hogy a szervezet céljának eléréséért dolgozni kell. Akár jó, akár rossz irányban működött is eddig, ha Népközösségünk tagjává lesz, akkor itt is dolgozni akar és fog.

Azok a paptestvéreim, akik valaha is, de különösen mostanában olyan helyeken működtek, ahol munkáspasztoráció is munkakörük volt, bizonyosságot tehetnek arról, hogy a jó számára megnyert munkások sokszor fanatikusán, de mindig becsületesen szolgálják egyesületeik érdekeit. Soha lelkesebb egyesületi tagokat nem lehet látni, mint a munkások.

Azonban csak félmunkát végeznénk, ha csak beszerveznők a munkásságot és nem végeznénk köztük nevelői munkát. Olyan hosszú ideig és olyan nagyon elhanyagolta társadalmunk a munkásságot, hogy föltétlenül át kell formálni gondolkozásmodját.

A munkásság nevelése

Hogy mennyire nevelhető anyag a munkásság és milyen hálás az ilyen munkáért, azt tapasztalataiból tudom.

Itt, Erdélyben kevesen tudnak arról a mozgalmról, amit 1923, 1924, 1925 és 1926 nyarán néhány csíkszeredai kicsi diák a munkások körében megindított. Nem is emlékszem honnan kaptuk a gondolatot, de ezeknek az éveknél nyarán mi, városi fiúk a vakáció idejéből néhány hetet gyárakban dolgoztunk. Olyan nagy munkáshiány volt azokban az években, hogy a szorgalmas, ügyes, megbízható diákokat a gyárak és nagyobb vállalatok szívesen alkalmazták munkásokként megfelelő fizetéssel.

Dolgoztunk lakatosok mellett. Voltunk vasútikocsis festő napszámosok; asztalosok mellett is dolgoztunk, mint kisegítő munkások s az utolsó nyáron követ és téglát hordtunk egy nagyobb épület építésénél. Közben megismerjük a munkásság lelkivilágát. Eleinte bizony nem találtuk bele magunkat az új helyzetbe, mert soha annyi csúnya beszédet, káromkodást, tekintélygyalázást nem hallottunk, mint ott egy óra alatt.

És akkor határoztuk el, hogy az elnevelt és elrontott munkásokat megjavítjuk mi. Nem ment könnyen és észrevétlenül kellett csinálni.

Megyegeztünk egymás között, hogy semmi-féle csúnya tréfán, vagy viccen nem nevetünk, nem is beszélve arról, hogy mi soha nem mondtunk. Lassan átvettük a beszélgetések irányítását s lehetőleg olyan dolgokról beszéltünk, amik az egyszerűbb munkásokat is érdekelték. Ha valaki még így is a régi módon viselkedett,

azzal nem beszéltünk és nem vettük be a társaságba, vagy nem mentünk végig az úton velük.

Aki nem lett méltóvá a mi társaságunkra, azt már társai sem becsülték úgy, mint ahogyan ő szerette volna. Így lassan a hatalmas üzemi munkásai közül nem emlékszem, hogy egy is lett volna, aki olyan durva maradt, mint amilyen volt odamenetelünk előtt.

Lassan, észrevétlenül 20–30 kis diák átalakította egy nagyüzem sok munkását. Jobban dolgoztak ők is a mi példánk nyomán. A vakáció végén az igazgató elbúcsúztatott és megköszönte azt a jó hatást, amit munkásai lelkében mi okoztunk.

És még egy jó hatása volt ezeknek a vakációknak. Azok a munkások, akik azelőtt lenézetteknek érezték magukat s éppeneztől úgy is viselkedtek, mint akik utólsók az emberek között, attól kezdve öntudatosabbak, becsülete-sebbek, lelkiismeretesebbek és jobbak lettek, mert rajtuk keresztül meglátták, hogy a munka nem szégyen és nem esít.

Misszió volt minden nyári vakáció, s amit apró gyermekek megtettek, azt kell most megvalósítania a Népközösségnek.

Az államhatalom is belátta, hogy a munkásságon segíteni kell s újra céhekbe tömörítette őket. A céhek magyar tagjait pedig a Népközösségnek kell felkarolnia, hogy tanítsa, oktassa, összefogja s azt a sok erőt, amit a szervezésre igen alkalmas munkássággal nyer, fajtánk boldogulására felhasználja.

Népközösségünk vezetésében fontos feladatot kell rájuk bízni, mert akik első hívásra kö-zéni jöttek, azok fogják munkáspasztorációikat Istennel, Egyházunkhoz és Népközösségünkhez visszavezetni.

Munkásaink igen nagy tömege most még távol jár és idegen utakon bolyong, mert legtöbbször nem értették meg őket és igazságtalanul bántak velük. A mostani nemzedéknek kötelessége a múlt hibáit jóvátenni s a munkásságot, melyet olyan hosszú időn keresztül nem értettek meg, arra a helyre állítani, ami egyéni jogaiknak megfelel.

Népközösségünk a munkásság közül nyerjen meg a szent célnak csak néhányat. Ezek a munkások fogják saját példájukkal és szavaikkal meggyőzni eltévedett testvéreiket arról, hogy a Népközösség minden munkás, minden szenvedő és nyomorgó embernek segítségére akar lenni.

Nagy munka ez. Egy egész más világnézetű és félrevezetett tömeget kell magunkhoz édesgetni s éppeneztől, amint fentebb mondtam már, elsősorban nevelői munka. Ezt pedig szóval, példával és különösképpen sok szeretettel minél előbb be kell fejezni. Emeljük magunkhoz munkáspasztorációinkat, hogy akik itt élünk ezen a földön, a Mester parancsa szerint édes-testvérekké váljunk.

FRANCIS JAMMES:

FINALE

E régi missziós kereszt lábainál ó vándor, aki ülsz lehajtva iszákod, melyben egymás hegyén-hátán öreg újságok, bűnök, száraz kenyér, szenvedés, ami fáj,

mondják, hogy hajdanán költő voltál, kasodnak csillanó mézeit csurgatták ujjaid mindazoknak, akik hozzád közel hajoltak hallgatni hosszasan méheid dalait.

— Igaz, de vének ők már s én ifju maradtam. Már bőjten él csupán a lelkük szakadatlan. S neheztelnek reám, amért még itt vagyok és arcom körül a friss orgona ragyog.

Igy borong olykoron egy régi, régi parkba, ahol az ifjuság sétál, szoboralakja egy költőnek, repedt s kopott az arca maszkja, de egy nyitó bokor virága betakarja.

— Vén vándor, mire vársz? A botod is elejtet. A kutyád is kimúlt, sírodra nem heverhet. Széthullott a család. Rom lett az életed.

— Várom, hogy Jézus egy reggelen erre megy.

RONAY GYÖRGY fordítása

A XXXV. Nemzetközi Eucharisztikus Világkongresszus előkészítése

A közlekedés, az élelmezés és az elszállásolás kérdésének szakszerű megoldása

Nizzából jelentik: A XXXV. Nemzetközi Eucharisztikus Világkongresszus rendezőbizottsága Rémond nizzai püspök elnöklétével első fórumként foglalkozott a Kongresszus közlekedési, élelmezési és elszállásolási kérdéseivel. Különösen súlyos problémákat kell megoldani az elszállásolás terén. Hatalmas közönségre kell ugyanis számítani, amelynek nagy része már is jelentkezett a részvételre. Ezzel szemben a rendelkezésre álló eszközök feltétlenül kiegészítésre szorulnak.

A bizottságnak szem előtt kellett tartania Nizza és környéke vendégiparának érdekeit, az utazási irodák és zarándok egyesületek, valamint a kongresszusra érkezők jogos igényeit. Nem kis mértékben befolyásolta a bizottság határozatait a Cote d'Azur turisztikai jóhírneve is.

A szállodások érdekeinek a szem előtt való tartása két kérdést vetett fel:

megfelelő részeseletést kell biztosítani a vendégiparnak a kifejtett erőfeszítés és hozzájárulás mértékében, mivel ezzel nagyban elősegítik a Kongresszus sikerét,

másrészt meg kell védeni a vendégipar túlnyomó tisztességes részét a lelkiismeretlen spekulánsokból álló kisebbség üzérkedésétől. Ezek ugyanis számítani fognak a váratlanul érkezőkre és szorult helyzetüket igyekeznek majd kihasználni.

A szállodai ügynökségeket is úgy kell a munkába bevonni, hogy a tisztességtelen konkurrenciát ne okozzon surlódásokat az együttműködésükben. A kongresszusra érkezőket pedig a legmesszebbmenően biztosítani kell, hogy nem lesznek lelkiismeretlen üzérkedés áldozatai.

Jellemző a bizottság felfogására az a néhány szó, amelyet Rémond püspök intézett a nizzai szállodásokhoz: „Bármit is tegyenek, nyolc nap kevés

ahhoz, hogy főnyereményt üssenek meg. Annyi azonban bizonyos, hogy nyolc nap alatt mindörökké elronthatják vidékünk és Franciaország jó hírnevét.”

„Szállásoló, élelmezési és közlekedési bizottság”

A részletkérdések közvetlen elintézésére alakult meg ez a bizottság a rendezőbizottság ülése nyomán. Ennek a bizottságnak elsősorban az lesz a feladata, hogy egy helyen csoportosítsa a Cote d'Azur összes szálláshelyeit San-Remotól Saint Raphaelig. Eddig fog ugyanis terjedni a legtávolabbi közlekedési sugár. Ez a bizottság osztja ki közvetlenül a szállásokat a Kongresszus résztvevőinek. Az utazási ügynökségeket és a zarándokbizottságokat egyenlő elbánásban részesítik. Vigyázni fognak arra, hogy senki se szerezhesen kizárólagos jogot az utazások lebonyolítására.

Az elszállásolások tekintetében a Cote d'Azur hét területre osztották. Mindegyiknek az élén egy a helyzettel teljesen ismerős szakértő áll. Az egésznek az irányítása egy kiváló szakember kezében van. Az egyes területek vezetői felelősek a területükön történő elszállásolásokért. Ők végzik el a számbavétel nagy munkáját is. Ebből a célból adatfelvevők állanak a rendelkezésükre. Az elszállásolásoknál nemcsak a szállodákat és penziókat veszik tekintetbe, hanem a magánlakásokat, az intézményeket, egyes szerzetesházakat, sőt még az iskolákat és az alkalmas raktárakat is. A kongresszus résztvevőiről nemcsak az elszállásolás, hanem évtábor szerint is készítenek kimutatást. Így azután minden résztvevőt meg lehet majd könnyen találni közelebbi adatok nélkül is. Két hónap múlva ez a szolgálat már működni fog.

Ezerszámra jelentkeznek a részvételre

A Kongresszusra jelentkezők száma egyre növekszik. Az elszállásoló bizottság munkája már ma is jelentős. Lengyelországból még nem küldtek jelentkezést, de a nemzeti bizottságok már megkezdtek munkájukat. Belgiumból jelenleg 5000 helyre tartanak igényt. Magyarország, amely még mindig a tavalyi dícsőségek napok hatása alatt van, szintén lefoglaltatott 5000 helyet. Az olaszországi nemzeti bizottság az egyházmegyei bizottságok jelentése folytán már eddig is 15.000 résztvevőről biztosította a nizzai elszállásolási bizottságot. Néhány nappal ezelőtt írtuk meg, hogy Rémond püspök személyesen járt Spanyolországban és Goma toledo bíboros-érsekeken keresztül hívta meg a spanyol katolikusokat. Hollandia, Norvégia, Írország és Anglia szintén sok ezer helyet kötött már eddig is, de a jelentkezések egyre folynak. Ausztráliából az eddig jelentkezők szállítására három nagy gőzörsre lesz szükség.

Kanadából és az Egyesült Államokból is nagyon sokan jelentkeztek már eddig is. Csak Quebec környéke kétezer helyet kötött le a maga számára. A Közel-Kelet is jelentette igényeit. Szíriából, Egyiptomból és Palesztinából négy nagy gőzös hozza a résztvevőket. Görögország eddig egy nagy gőzöst utasait jelentette be, de azt is közölték, hogy a jelentkezések szünet nélkül folynak. Braziliából, Csiléből és általában Dél-Amerikából még nem érkeztek pontos jelentések, de innen is nagyszámú részvételre lehet számítani.

Három nagy utazási iroda eddig 15 ezer helyet kötött le. Az eddigi jelentkezések alapján komolyan kell azzal számolni, hogy nagyon sok jelentkezőt vissza kell majd utasítani.

Félmillió ember élelmezése és szállítása

Körülbelül félmillió ember élelmezéséről kell a bizottságnak gondoskodnia a Kongresszus tartására. De ezen kívül azokra is számítani kell, akik a vasárnapi zúronapra fognak érkezni Franciaországból és másfél napi élelmezésre szorulnak. Ehhez még hozzá kell venni Nizza és környékének a lakosságát is. Az élelmezés ügyét egy szakemberekből álló albizottságra bízták, amely már egy fél éve

tanulmányozza a kérdést. Az élelmezési albizottság szoros összeköttetést tart fenn a nagy szállítókkal, a szövetkezetekkel és az élelmezési ügy hatósági

Sebespisztráng

Írta: gr Haller Alfréd

Bizonyos mértékben minden ember mániákus. Nekem a sebespisztráng a rögeszmém.

Talán atavisztikus visszautés ez bennem, valami Mendelen is túlnem őseredet-elmélet példájaként, hajdani ősvizeken halászó vadász-halász elődeimre, akik állatsontból készített kezdetleges horgaikkal és szarvasagancsból faragott szigonyokkal ejthették egykoron zsákmányul a vizek lakóit. Azóta nagyot változott a világ képe a civilizáció jegyében. A késő unoka már nem farag horgot, hanem Limerick mester jól felszerelt raktárából szerzi be azt, a tökéletes óraműhöz hasonlatos orsóval, a gumizott selyemzsinóggal, az erős féregbélpatonnyal és a rugalmas indiai nád hasított szeleteiből összeragasztott és selyemszálakkal áttalkötött horgászbottal együtt. Csak a horgász, a halászat ősi lelkiisége maradt az, ami évtizedek előtt volt: a zsákmányszerzés tiszta öröme, amely napjaink halászatát éppen úgy hevíti, mint az egykori őst. Változik a világ, de a végtelen természet ölé, égbetörő, nagy hegycsúcsok sötét völgyeiben, susogó, zúgó cserfaerdőkben, ahol tavasszal ibolya kéklük a tisztásokon, nyáron tarka pillét kerget erdők ilatában a tekergő szél és ősszel targonnyal s porhadó avar ágán kopog a makk, emberek vagyunk csak, mint régebb kultúrcorok ősemberei és a természet ölére csupán azt visszük magunkkal nagyra-nőtt kultúránkban, amit a legnagyobb restán, szépségeket és nyugalmat áhító jelkünkön szűrtünk keresztül. A civilizáció sokféle vívmánya a rekord-örülettel és a többtermelés technokrata lelkiiséggel együtt odakint marad. A horgászoknál nagyon szerény reprezentánsa csavargó unokák kezében az erdőszegben a civilizációnak.

közegével is. Nincsen szükség nagymennyiségű élelmiszer felhasználására, mert az éjszakai hajószállítványok fennakadás nélkül el tudják látni a szükségletet. A francia hajózási vállalatok erre nézve már kedvező választ adtak.

A közlekedési kérdések megoldása is komoly gondot okoz. A helyi adottságok és a Nizza-környéki pályaudvarok befogadóképessége kedvezőtlenül befolyásolja a különvonatok indítását. Ennek dacára a menetrend rendes járatain kívül napi 87 különvonat futtat be a Cote d'Azur állomásaira keleti és nyugati irányból.

A közlekedési bizottság a rendőrség, a vámhivatalok és az államvasutak tisztviselőinek a bevonásával közösen beszélt meg az útlevél- és vámvizsgálat gyors lebonyolításának a módjait.

A bizottságok tagjai elismerték, hogy nagy segítségükre volt a tavalyi budapesti Kongresszus rendezőinek és szakembereinek sok gyakorlati tanácsa és utasítása.

Zsizsmann Rezső orgona-művész hangversenye Temesváron

Saját tud. A temesvár-józsefvárosi plébánia-templom régi orgonáját átépítették és teljesen moderné alakították át. A szükséges költségek javarészt plébánia templomi énekkara adta. Mivel a költségek egyrésze még hiányzik, a templomi énekkar elhatározta, hogy nagyszabású egyházzenei hangversenyt rendez. Ennek keretében kívánja az újjáépített orgonát is bemutatni. A hangversenyt az énekkar vezeti, Szegő Ferenc országos karnagy rendezi s azt Kisasszony-napján tartják meg.

Erre az alkalomra meghívták Zsizsmann Rezső orgonaművészt is, a kolozsvári zenekonzervatórium igazgatóját, aki Rheinberger, Dubois és Bach műveivel szerepel a hangversenyen. Egyházi művekkel hangversenyzik a templomi énekkar is, Moszkó Jánosné oszellozik, Mecker Ferencné, Ducsay Ilona, Thiery Károlyné, Szokob Lajos és Turay Kálmán magánzámokban énekelnek. Az orgonakíséretet Jost Géza karnagy látja el.

A templomi előljárást felhívást tett közzé, amelyben felhívja a híveket az adakozásra.

— Ha hallod majd az orgona hangját — ezekkel a szavakkal fejeződik be a felhívás — és megrezdül imádságban és áhitatban lelked minden húrja, örvendezhetsz, mert támogatásoddal te is hozzájárultál a templomi áhitat ily műveléséhez. Isten áldása veled!

Ahol a sebespisztráng él, ott mélyek a völgyek, lázasabban lüktet a patak szava és hűvösebbek az éjszakák! A sebespisztráng, a sárga, fekete, vörös pettyekkel ékes, színpompás hal — hegylakó. Felsőbb szintjének lakója; hideg, kristályosan tiszta, oxigéndús hegyipatakokban és csillogó tengerszemekben él.

A hegycsúcsok szarvasfejedelemek, fanyaron édeskés ízű áfonyabogyók és fehérhúsú sebespisztrángok.

Szeretem a hegyet és a nagyváros idegőrlő zajában, kifordított életkörülményei között mindenél tisztábban érzem magamban Rudyard Kipling igazságát, amelyet Parun Bagát-ról szóló indiai novellájában írt meg néhány eorban, hegylakók jellegzetesen tömör stílusában:

— ... a hegyek visszahívnak.

Amikor egyedül tekergek a nagy hegyek között, Isten legszentebb templomában, akkor érzem magam igazán szabadnak, embernek. Szeretem az erdőt és talán szerelmes is vagyok a rengetegbe. Azt hiszem, hogy ez a szerelem is atavisztikus. Örököltem valakitől. Most utólag nagyon hálás vagyok neki érte!

Ki tudná, hol pihent meg örökre kalandos úján? Talán őserdők párás-nyirkos avarjain porhadtak el temetetlenül csontjai, vagy pedig turfás ősmocsár őrsi ma is megkövesedett-épségben földi maradványait.

A Bükköség bércei alatt, ahol mostanában horgászom, valaha a Szeleta-barlang ősemberre tanyázott. Őskőkori leletek tanuskodnak erről. Ha feltámadna és mellém telepedne valamelyik este, amikor a lenyugvó nap sokszínű fényében fürdik a Bükköség, bizonyára összebarátkoznánk. Egészen bizonyos, hogy lennének közös problémáink. Talán érdeklődéssel szemlélne, hogyan csalogom fel a korhadó fenyő kérge alól szerzett féreggel a kékesen csillogó angol horgot s hogyan lóbálom meg a

A kiválasztás és az iskola

Irta: Paál Elek (Kézdivásárhely)

Az emberiség állandóan keresi azokat a módokat, melyek segítségével úgy az egyén, mint az egész társadalom (állami, vagy más közösségek) boldogulását, nyugodt fejlődését a lehető legeredményesebben meg lehet valósítani. Így születnek meg a hosszú, évszázados tapasztalatokból leszármazott társadalmi törvények és szabályok. Ezeknek a szabályoknak ismerete, azaz: a közösségi élet élésére való részoktatás a nevelés körébe tartozik. Nevelésről lévén szó, a munkába bele kell kapcsolódni az iskolának is.

A társadalom boldogulása igen sokban függ attól, hogy a vezetést, az irányítást mindig és mindenütt a lehető legalkalmasabb egyének intézzék. Ez a törekvés hozta felszínre a kiválasztás gondolatát.

Ez a törekvés jóakarátú, de abban a formájában, ahogy azt általánosságban értelmezik, nem valósítható meg. Nagy hibája az, hogy a kiválasztást csak a szellemi pályákon működőkre, azaz: a szellemi pályákon működők egész csoportjára vonatkoztatják, kiknek ez fölényt és uralkodást biztosít a néprétegek más csoportjai fölött. Ez az elgondolás nem látja meg, hogy más foglalkozási ágakhoz is (ipar, kereskedelem, gazdálkodás, stb.) a felkészültségnek és rátermettségnek s az erkölcsi adottságoknak ugyanakkora értékei kelljenek, mint a szellemi foglalkozásokhoz. Ezért nehéz az ifjúságot a gyakorlati pályákon való elhelyezésre bírni, ami megnehezíti az egyes foglalkozási ágak arányos megoszlását, az irányításra hivatottak helyes szétosztását s így az ipar, kereskedelem, stb. közösségi szervek közhasznú fejlődését s a közösségi élet egészséges ütemét.

A kiválasztás másik hiánya az, hogy a küzdelemben a közösségnek csak egy kis szerencsésebb töredéke vehet részt. A nagy többséget megakadályozza anyagi, társadalmi hely-

zete, vagy egyéb leküzdhetetlen nehézség. Ki tördök, pl., a várostól 30—40 km. távolságra lakó napszámosember fiának vezetésre kiválóan alkalmas adottságaival. Ezzel szemben az iskolák tövében lakó hivatalnok, vagy szolga kevésbé alkalmas gyermeke is a jötehetőségű falusi gyermek fölé kerül. A kiválasztás tehát nem igazságos. Itt fel kell tenni azt a kérdést, hogy ha a kiválasztást igazságosan meg lehetne oldani, mi történnék azzal a nagy tömeggel, amely nem ütötte a mértéket? Alárendelt viszonyba kerülne, elzáródnék előtte a javak forrásának jórésze, ami nem egyeztethető össze a keresztény erkölccsel. Mi lenne a faluból? Ki lenne ott az értelmes, példamutató gazda, kinek közreműködése és irányítása nélkül megszűnnék az észszerű, a közösség igényeit kielégítő termelés. Ki lenne az ipart fejlesztő iparos?

Nem lenne egészséges s a közösség szempontjából hasznos sem, ha a kiválókat akár melyik csoport részére, a más csoportok kárára, kisajátítanók. Ha már nem lehet mindenki kiváló, akkor bele kell történnünk abba, hogy minden csoportban kell lenniök kiválóknak, közepeseknek és gyöngéknek. Ez a sorsnak olyan igazságos gyakorlati elosztása, amelyen semmi erőlködés árán sem tudunk lényeges módosításokat eszközölni. Ez nem is lenne kívánatos.

A kiválasztás gondolata helyett sokkal keresztényibb, ha minden csoport és minden rászorult egyén fölemelésére törekszünk.

Más alkalmasabb szerv hiányában a kiválasztást az iskola útján akarják eszközölni. Világítsuk meg ezzel kapcsolatban az iskola helyzetét.

Az iskola a tanítás és nevelés helye. Megtanít azokra az ismeretekre és erkölcsi szabályokra, melyek a közösségi élet éléséhez s az abban való elhelyezkedéshez szükségesek. Tö-

rekvése az egyszintrehozás, a fölemelés a tudás és erkölcs lehető legmagasabb fokára. A keresztény iskola Krisztus parancsa szerint végzi feladatát: „Elmenvén tanítsatok meg minden nemzetet.” Ezek a szavak egészen világosak. Nem a kiválasztást írják elő, hanem azt, hogy *mindenkit* meg kell tanítani, Krisztus tanításának helyes értelmezése iskolákat emel a társadalom szerencsétlenjeinek is: a vakoknak, siketnémáknak, a javításra szoruló szertelen gyermekeknek, a tudatlan felnőtteknek. Milyen megható, mennyire keresztényi az iskola feladatának ilyen értelmezése és szerepköre.

Ha ezt a gondolatot tovább fűzzük, rájövünk, hogy az iskola mindenkiért, de elsősorban a gyöngébbek és elhagyottabbakért van. A tehetségesekkel, a zsenikkel az iskolának kevés a dolga s ez a kevés is igen gyümölcsöző. A tanító munkáját és türelmét a gyöngék teszik igazán próbára. Ezeket kell fölemelni. A szertelen és álomszuszek Jankókból s a borzas Jutkákból is hasznos polgárokat kell nevelni, hogy egy se vesszen el azok közül, akiket az iskola gondjaira bízott az Ur.

Az iskola tehát nem kiválaszt, hanem tanít, nevel, fölemel.

Az osztályozás sem jelent kiválasztást, csak azt, hogy az iskolának a tanulóról mi a véleménye. Ezen, az időhöz kötött véleménynyilvánításon felül az iskola tekintélyének kockáztatása nélkül nem bocsájtkozhatik horoszkopszerű jóslatokba. Lefolytathatja a tehetségvizsgálatot is, erről is adhat ki véleményt, de hogy az élet sodrása mivé alakítja a titokzatos összetételű embert, azért nem vállalhat felelősséget. Ki bocsájtaná meg a kiválasztó jóslatokba bocsátkozó iskolának pl. a Petőfiről, Linnéről és számos más világtekintélyről kiadott kedvezőtlen, sőt lesújtó véleményét. A vizsgáztatások zuhataga is, az emberi agy által kitalálható akadályokkal, az iskolára ráerőszakolt ügy, melynek túlhajtásaiért nem vállalhat felelősséget.

Levonva a következtetéseket, jó volna, ha az újabban hangoztatni kezdett tévútravezető „kiválasztás” szót törölnék a nevelés szótárából s ezt a kérdést a „pályaválasztás” szó fogalma körébe helyeznők. A kiválasztás az életben a köztért végzett nagy teljesítmények gyümölcse kell maradjon a jövőben is.

Ezekkel a gondolatokkal nyitják meg kapukat iskoláink az új tanév küszöbén.

Jöjjetek tehát bizalommal, gyermekek, mert a keresztény iskola ezután sem lesz a kiválasztás helye. Egyforma érték neki minden gyermek. Anyai szeretettel ölel karjaiban szegényt, gazdagot, kicsinyt és nagyot egyaránt, de különösen azokat a mezítalabos Perkókat, akik az élet nehézségei miatt tehetetlent képezvén szüleiknek, a szeretet melegét alig ismerik.

A sok szép és hasznos dolgon kívül megtanuljuk ott azt is, hogy nekünk is vannak vezéreink, akik az iskolai bizonyítványokba nem foglalható nagy erkölcsi értékük, fajszeretettük és áldozatos lelkük folytán lettek kiválókká, nagyokká s hogy ezek példáit és útmutatásait fegyelmezetten kell követnünk.

Megtanuljuk azt is, hogy ezután nem a rang, vagy vagyon szerint fogjuk értékelni és megbecsülni közösségi életünk tagjait, hanem aszerint, hogy ki mit tett népeért, egyházáért. Az önző, pöffeszkedő, a saját fajtáját is lenéző és ellene dolgozó emberek feje fölött pedig el fogunk nézni akár a rang, vagyon, akár nem gyümölcsötvetett tudomány fényében tetszelegjenek is azok.

vesszőt fejem felett és hajintom hé a férget a tóba, vagy hogyan úsztatom azt lefelé a patak rohanó sellőin s tancoltatom a göbhenőkben. Akaratlanul is jökdre derülne, ha felőrai izgalmas küzdelem után a ladik mellé kényszeríteném a háromkilós sebespisztrángot s a Szeleta-barlang egykori lakója alátarthatná a göresös náddal nyelezett, hálófönös zsákokot. Este valószínűleg tüzet raknánk és megsütnénk a halat. Együtt vacsoráznánk. Lehet, hogy csodálkozna a gyufán, de tudomásul venné. A civilizációnak csak fokozatai vannak. Este egészen bizonyosan kölesönözne egy medvebőrt, amelyet talán még a palaeolithicum idejében rángatott le az ursus spelaeus-ról, mert a Bükkben roppant hidegek az éjszakák.

Erdélyben, a Bogát-völgyben lévő havasaljai erdőszögünkben hárman halászunk a sebespisztrángot. A medve, a fekete gólya, meg én. Szépen összeférünk.

A medve jobbára ősszel pisztrángászik. Ivás idején. Olyankor ott telepedik le a patak mellé, ahol szétterül a víz, s ahol a sekély, kavicsos mederben ügyefogyottan vergődik a forrásvidék felé az ikrával vagy tejjel telt pisztráng. Könnyű és fölötte eredményes munkát végez olyankor a medve. A nagy inycen, ami csendes ballagása közben leszüretel esztendő alatt mindent, amit az erdő terem. Elfogja az apró állatot és kiszedi a madárfészket, megessi a málnát, szamócat, szedret, vacokort, kifosztja a vadméhek odvét, feldúlja a hangyabolyokat és alkalmmilag elragadja a juhot és leontja a marhát. Ha rendszeres alaposággal rabol és végérvényesen révetemedett a ragadozásra, akkor már csak a golyópuska tehet pontot a garázdálkodás végére. De ritka eset ez Havasalján, ahol terített asztal az erdő. Ezért nem konkurrenciát a pisztrángászó medve s csak fölötte irigy ember haragudhatik rá azért, mert hébe-héba Ómedvesége is reáérezik a francia konyha delicessé-cire. Ma-

rad még pisztráng s pedig elég nekem is — gondolom, ha medvetalpak körmös lenvomatait találok olykor őszidőben Bogát vagy Moldva patakja partján. Hegylakók vagyunk mindketten és így tiszteljük egymás jogait.

A fekete gólyára sem haragszom azért a néhány pisztrángért, amit kirángat a vízből, járkálván ott fel s alá méltóságtelesen piros oszmaiban s fekete-fehér frakkban. Azt a gyűlöletet, amellyel egy és más szőlősgazda nézi a góhér körül tevékenykedő sárgarigót, hasztalan keresném magamban. A fekete gólya is hozzátartozik a havasaljai őserdő sajátos életéhez. Ugy nézek rá, ha látom, mintha kenyeres komám, tarka cimborám lenne.

A nagy hegyek között, ahol leomlott ősfák korhadó tetemei hevernek szerte egymáson és ahol a nyirkos avarból páfrányok és mohák zöld világából tör ég felé a sarjadó fiatalság, úgy élek, mint az erdő világának többi lakója. Békében élünk egymás mellett, mert tiszteljük a Természetet.

Az erdőt mindig imádságos hangulatban járom. Kicsit kopottas gúnyában, vállamon a puskával s kezemben a horgászbottal. Olykor otthonfelejttem a horgászbotot. Akkor azután kint az erdőn mogyoró-fák fiatal hajtásaira kötözöm fel a selyemzsinógot, féregbél-patonyt s a patonyon lógó felcsalított horgot. Öreg cimborám, az erdő kisegítő, ha szükségét látok valamiben!

Az erdő sokféle lakója és a sokszínű, pöttös sebespisztráng olykor nagyon boldoggá tesz. Így azután nem is csodálhatja senki, hogy nagyon komolyan és mélyen szeretem az erdőt.

Valahányszor messziről érkezem meg a rengetegbe, a legelső revestörzű, vén cserefa mellett — hegylakók régi szokása szerint — megemelem a kalapomat. Olyankor könnyű szelek kapnak bele puha kezekkel a hajamba és felmorajlik a hegyi patak. Az erdő visszaköszön.

Kitűnő ajtatossági kalauz a hívek számára az

ÉGI LANT

című imádságos és énekeskönyv.
Az 500 oldalas, 379 éneket tartalmazó, finom, erős papírra nyomott izléletes egész vászonkötésű imádságos könyv ára
mindössze csak 90 lel.
Viszontaladóknak kedvezmény.

Sportvonat BUDAPESTRE utlevél nélkül

csak egy személyazonossági igazolvánnyal

Oradeáról indul szeptember 12-én

Budapestre érkezik szeptember 12-én

Budapestről visszaindul szeptember 18-án

Oradeára visszaérkezik szeptember 18-án

Részvételi díj lei 1800.-

melyben a kollektív utlevél, vizum és oda-vissza utiköltség bennfoglaltatik. Budapesti szálloda és kirándulások költsége leiben fizethetők. Atársasutazáson résztvehet mindenki, korra és felekezetre való különbségnélkül.

Jelentkezési határidő: 1939 SZEPTEMBER 5-ig

Románia // Révész

Menetjegyiroda

Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 4.

Telefon: 12-12

Wagons-Lits / Cook

Menetjegyiroda

Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 2.

Telefon: 22-22

Elutasította a közigazgatási bíróság a temesvári pékeket és henteseket, akik kiszorultak a piacról

Nem a városi rendeletet, hanem az egészségügyi bizottság határozatát kellett volna megtámadni

Temesvár. Saját tud. A város vezetősége az egészségügyi bizottság határozatára hivatkozva tudvalevően elrendelte, hogy a temesvári hetipiacon többé nem szabad húst és kenyeret árusítani. A pékeknek és hentéseknek néhány napon belül el is kellett tűnniük a hetipiacról. Az élelmiszeri céh a városi rendeletet megtámadta, amennyiben keresetet adott be a helyi közigazgatási bírósághoz s a rendelet hatálylanítását kérte.

A céh hivatkozott arra, hogy a városi rendelet következtében négyszáz család vesztette el keresetét, valamint arra is utalt, hogy az érdekelt iparosokat már úgy adóztatták meg, hogy adójukba betudták a piacon elért forgalmat. Végül hangsúlyozta a céh, hogy a piacon való hús- és kenyérárusítás körül nem alapítottak meg semmiféle egészségügyi kihá-

rost. A helyi közigazgatási bíróság most tárgást és ilyen címen nem is büntettek meg ipagyalta az ügyet és az élelmiszeri céh keresetét elutasította. A közigazgatási bíróság megállapította, hogy a piaci árusítás új rendjét az egészségügyi bizottság szabta meg a maga határozatában, a városi rendelet pedig már ennek kövekezménye volt — a város a maga rendeletével csak végrehajtotta az egészségügyi határozatot. A pékeknek és a hentéseknek tehát az egészségügyi bizottság határozatát kellett volna megtámadniuk, hogy keresetükkel érdemben lehessen foglalkozni. Mivel azonban a városi rendeletet fellebbezték meg, a fellebbezést elutasították.

Az élelmiszeri céh most a bírósági határozat ellen a központi közigazgatási bírósághoz fordul fellebbezéssel.

Hétszázra emelkedett a budapesti Őszi Vásár kiállítóinak száma

Budapestről jelentik: Az augusztus 31-én kezdődő Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásár kiállítóinak száma hétszázra emelkedett, ami azt jelenti, hogy nincs a lakásberendezés, a háztartási nő meg a konyhaművészetnek olyan iparága, amely ne vonulna fel hatalmas készültséggel erre a Vásárra, hogy ott megismertesse a nézősereggel mind ama eszközöket, amelyekkel a lakást modernné és széppé, a háztartást célszerűvé, a konyhát pedig olcsó kellékekkel is nagyszerűvé lehet tenni. Tizenhárom ország tudja már ezt és tizenhárom országból indult már meg a vásárlatógatók sereglése, hiszen a Vásár nagyjelentőségű utazási és vizumkedvezményei tudvalevően már e hó 21-ike óta érvényben vannak. Ez a kedvezmény a magyar és a jugoszláv vasúton

és a magyar hajókon úgy jövet, mint menet féláru utazást jelent, míg a román államvasutak a visszaúton adnak 50 százalékos utazási kedvezményt. A külföldi látogató vizum nélkül lépheti át a magyar határt, és a Budapesten P. 2.50 kezelési illetékért kapható vizummal kerek egy hónapig tartózkodhatik Magyarországon. Van vizummentes határátlépést biztosító igazolvány az autón utazók részére is. Ilyen igazolványokat minden utazási és menetjegyiroda árusít és ilyet bárki szerezhet magának. Az Őszi Vásár augusztus 31-étől szeptember 11-éig bezárólag tart. Az utazási és vizumkedvezmények Budapestre szeptember 11-ének déli 12 órájáig visszautra pedig augusztus hó 31-ének déli 12 órájáig szeptember 21-éig érvényesek.

* Az urulógiai megbetegedések kezelésében reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz fontos segédeszköz. Kérdezze meg orvosát.

Szeptember 18-án kezdődik a tanítás a középiskolákban

Bucurestiből jelentik: A nemzeti nevelésügyi minisztérium rendeletet adott ki, amelynek értelmében a tanév megnyitását szeptember 18-ra halasztja. A nemzeti nevelésügyi minisztérium ugyanakkor utasította az iskolaigazgatókat, hogy a katonai szolgálatra behívottak gyermekeitől háromnegyedéves részletekben szedjék be a tandíjat. A beiratkozáskor tehát csak a tandíj egyharmada fizetendő.

Vasárnap tartja szervező- gyűlését Nagyszalontán a Magyar Népközösség

Nagyvárad. Saját tud. A Romániai Magyar Népközösségnek Bihar megye járásaihoz való szervezkedése Nagyszalontán kezdődik meg. Nagyszalontán a szervezkedésre kiküldött bizottság már megtette az előkészületeket és így a tagozat alakuló gyűlését vasárnap délelőtt meg is lehet tartani. A szervező gyűlés délelőtt 11 órakor lesz a Redut termében, ahol ezalkalommal összegyűl Nagyszalonta magyarsága, hogy az új kisebbségi életforma szerinti szervezetet megalakítsa. A közgyűlésre a bihar megyei központból *Markovits* Kálmán megyei tagozati elnök, dr. *Soós* István orsz. képviselő és *Árvay* Árpád főtitkár utazik ki. A gyűlés keretében dr. *Soós* István nagyobb beszédet mond és ismeretli a parlamenti magyar csoport munkáját is.

A román táncsoport külföldi sikerei

Bucurestiből jelentik: Mint már közöltük, Románia részt vett a népi táncok és népviseletek nagy nemzetközi ünnepélyein, Nizzában. A román táncsoport mindenütt a rokonszenv jeleivel találkozott, *Pellat Finet* pedig, a nemzetközi háztartási szövetség elnöke, akinek meghívására a román táncsoport az ünnepségeken megjelent, egy előadás alkalmával a rendezőség köszönetét fejezte ki Romániának a részvételért. Ezalkalommal a szövetség elnöke meleg méltánnyal emlékezett meg a román nemzetről és *II. Károly* királyról, aki — mondotta — új és rendeltetéséhez méltó Romániát alkotott. Az elnök kijelentette még, hogy a román táncsoport szereplése az ünnepségeken egyik fénypontja volt. Ezen az előadáson a román táncsoport kis román nemzeti színű zászlókat és Romániáról szóló közleményeket osztott szét a közönség körében, amely lelkesen ünnepelte Romániát. A táncsoportnak minden szereplése lakalmával rendkívüli sikere volt s a közönség nagy tapsal jutalmazta a jellegzetes, szép román számokat. Az országba visszatérőben a táncsoport Olaszországban három napra megszakítja útját, hogy ott is bemutassa a román táncokat.

Szolgáltatós gyógyszertárak Nagyváradon:

Vasárnap Nagyváradon a következő gyógyszertárak tartanak szolgálatot:
„Szent Antal” Bv. Reg. Ferdinand. Tel. 13-55.
„Kigyó”, Piata Regina Maria. Tel. 29-63.
„Csillag”, Str. N. Iorga 1. Telefon 25-51.
„Aranykereszt”, Piata Unirii (Zsigmondovits és Barla). Telefon 23-52.
„Diana”, Str. Astra No. 18. Telefon 32-57.

Hétfőn a következő gyógyszertárak tartanak szolgálatot:

Madonna, Str. Sztaroveszky No. 1. (Dr. Medvigy). Telefon 30-20.
Fehér Kereszt, Boulevardul Regele Ferdinand No. 2. (Pacala.)
Cleopatra, Str. Avram Jancu 2. telefon 15-15.
Szent Ferenc, Str. Cuza Voda No. 24. Telefon 17-47. (Csanda.)
Szent Baszáló, Piata Bisericej No. 1. Velence, Templonul r. (Hegedüs.)

Dr Nyisztor Zoltán:

Felfedezések Jugoszláviában

Az ősi szerb föld sokkal hamarabb kifogy alólunk, mintahogy gondolnánk. A térképünk ugyan csak az új hátságok határvonalait mutatja be, de mégis a vidéken és a népen, a házak jellegén és az emberek viseletén megérzik, hogy Bosznia felé közeledünk. Lassankint eltűnnek az alacsony, földszintes szerb házak s helyüket emeletes, kiugró erkélyes és ablakrácsos új házak foglalják el. Az országút vándorai között mind kevesebb lesz a szűk, katonaszabású sapka s helyét a piros fez s itt-ott a vaskosan tekert és lobogósan megkötött turbán foglalja el. Csak a boeskor marad meg hűségesen, a balkáni világnak ez a kemény jellegzetessége, de már a szűk szerb nadrág is olyan széles fenekű bugycsová szélesedett, hogyha feljebb volna, akár hátizsáknak beillene.

Az út a hegyek hátáról lejtősen egy szűk völgybe szorul s míg a kopár, sziklás hegyoldalakat vizsgáljuk, egyszerre csak tündéri napsütésben rajzolódik fel előttünk a magasban Zvornik vára és alatta a hasonló nevű bosnyák városka.

Zvornik. Ez itt már Kelet s a mohamedán világ minden jellegzetessége. Templomtornyok helyett minaretek s kereszt helyett félhold. A csendes, hallgatag szerb falvak és városok után pezsgő élet és tülekedő vásári zivaj. Valjevóban tán két nap alatt sem láttam anynyi embert, amennyi itt álldogál, guggol, nyüzsög vagy kalmároskodik a zvorniki főutcán. Az egyhangú fekete szerb ruhák után egyszerre kivirítanak a színek az emberekben is: a piros fez és a sárga turbán mint valami virágerdő, úgy pompázik a kék nadrágok és szürke női ruhák érdekében. Egy csendes hétköznap délelőttje van és mégis úgy zajlik az élet, mintha Szerbiában országos vásár volna.

Az első meglepetés azonban mégis csak magyar meglepetés lett. Ahogy megállunk a főutcán az egyik benzinkút előtt és kászálódunk ki a volán mellől, magyar szó üti meg a fülünket. Az első egy soffőr mondja, aki valamivel távolabb egy jugoszláv rendszámú autóból került elő. A második a kútkezelő, aki a benzint árulja s a harmadikat tisztos kalapemelésel egy magános, törődött arcú, szép szál öreg férfi, aki kicsit megilletődött s kicsit elhomályosuló szemmel nézegeti az autónkat.

A meglepetés nemcsak nagy, hanem szörnyen váratlan is. Ki hitte volna, hogy a sziklahegyek közé dugott kis Zvornikban még magyarra is találunk? A soffőr ugyan csak átutazóban van erre Szabadkáról, de a kútkezelő és az a magános másik férfi már zvorniki magyarok. Az egyiket csak a világháború és a hontalanság vihara sodorta ide, a másik már régi zvorniki, aki még a jó békeévekben erőszakkal itt be gyökereit a bosnyák hegyekbe. Kévs beszédű, elfogódott magyar. A tekintetén és az arcán látni, hogy inkább nézni és elmélkedni, mint beszélni szeret. Csak annyit tudok meg tőle, hogy valamikor sokan voltak itt magyarok és egész kis magyar kolóniát alkottak. Aztán gyérültek, fogytak, a módosabbja és a fiatalabbja megszökött, továbbállt, helyre talált máshol vagy elveszett a kavargó viharban és a számuk igen megfogyott. Ma már alig van 7-8 család, amelyek meri magát magyarnak vallani. Volna még több is, — legyint szomorúan az öreg magyar —, de azok alkalmazkodtak az új környezethez.

Ennyit mond csak s aztán újra szófukar lesz. Csak nézi az autót, a magyar jelzést és rendszámokat s a szemé sarkában valami furcsa ellágyulás és meghatódottság gyülekezik. Ha kérdezzük, felel, de magától nem beszél többet. Nem kérde, mi van Magyarországon s hol és merre zajlik ott az élet? Talán mindent tud, vagy talán inkább a régi és örök élményszerű emlékeit félti — ki tudná megmondani?

A legnagyobb és legüröbb vendéglő Zvornikban egy magyar zsidóé. Nem is kell nagyon keresni vagy kérdezősködni náta, mert a tulajdonos fia már ott áll az úttest közepén, kézzel-lábbal intget s mutogatja a megállásra alkalmas árnyékos helyet. Ő ugyan már csak nyögve tör a magyar nyelvet, de a jóakarata kétségtelen. Kocsijuk nagyteremben bosnyák parasztek és vándor muzikus cigányok iddognak és egy ripacs bandának kinéző szerb társaság, mely hangos viselkedésével és erőszakoskodó fölényével semmi jót nem árul el.

Zvorniktól kezdve már egészen alpesire fordul az út és a vidék. A vidék meg olyan megdöbbentően szép és komoran érdekes, hogy látványával alig lehet betelni.

A Drina szűk völgyéből most már állandóan emelkedünk s a kaeszkaringós szerpentin út mind újabb és újabb hegyek fölé emel bennünket. Már csak magános tanyákat, messzire elszórt házakat látunk s csak itt-ott tünekedik fel egy-egy magánosan baktató, vagy számár hátán lovagló bosnyák paraszt. A termőföld mind kevesebb lesz, a hegyek hátát s az erdő oldalait pedig a kövér, buja legelő foglalja el. A hegyek csendje mint valami néhez áhítat szakad ránk s csak a motor hűgása jelzi a meredek kapaszkodó nehézségeit.

Mielőtt túljutnánk a legmagasabb hegyen, mely Sarajevótól még elválaszt s mély, széles hátával s irtózatossággal úgy terpeszkedik előttünk, mint valami óriási teknősbéka háta; még egy nagyobb települést találunk. Vlasenica, így jelzi a térkép. Kicsi bosnyák fészek, de még itt a magas hegyoldalon is a keleti mozgalmassággal és hangossággal. A kút körül egész szárcsorda kikötte a kerítésekhez és a kafanák asztalainál a rendületlenül füstölő és kávézó bosnyákok.

A közeli mecset tornyában megszólalt a muzsika hangja és déli imára hívja a hívőket. A kocsis egy nagy ugrással megindul.

Ami most következik hosszú órákon keresztül, az már igazán csak elszánt turistának és még elszántabb autoversenyzőnek való. Az út éles kanyarokkal és még élesebb emelkedéssel folyton a magasba tart s ugyancsak igénybe veszi a motor erejét és a vezető lélekjelenlétét. Már rég erdőben vagyunk és a farengeteg nem tágit mellőlünk. Órákon át kanyargunk az óriás szálkák között a tiszta hegyi levegő éles illatában, már ezer méter magasságon jóval felül lehetünk, amikor végre egyenesre fordul az út és szemelláthatólag a hegytetőn dübörgünk. Egy nagy favágótelep s a körülötte nyüzsögő élet az egész, ami az emberi hódítást mutatja s azok a szembejövő vékonylábú, szinte fejletlen csikónak kinéző hegyi lovak, amelyek az öles gerendákkal megrakott nyikorgó szekereket húzzák. Még szerencse, hogy nyugodtvérű, jámbor jószágok, mert az út oly keskeny s a sűrűség lombkoronája alatt oly irtózatossá sár, hogy kitérni úgysem lehetne. Állandó kétség és aggodás közepette hajszálnyira húz el az autó mellettünk. Én minden pillanaton izgulok és azt hiszem, most harsítja végig a löcs vagy a kocsitengely az autónk oldalát, de Néci barátom csak nevet és akrobata módjára húz el a faszállító kocsik mellett.

ÖREG ÓRAK

Egy helyben állni, mitse várni,
nem emlékezni s kiabálni,

fel nem figyelni kőszára,
csak járni, mint az öreg óra,

fehér falon, por-glóriával
s csak nézni, hogy az idő szárnyal:

mindig a pontosat mutatni,
sajnálni s kissé lekacagni

kik mennek, fűtyülnek, zenélnek
s a mutatóra sose néznek:

várni szerényen, türelemmel,
hogy kemény kézzel minden reggel

valaki felhuzza rugónkat:
ha meg-megállunk néha, rút, vad

kéz nyúl be belső részeinkbe,
megdorgál s új ütemre int be

s egyszer fáradt utolsót járni
s a tízenkettősen megállni..

PAPP ASZTRIK

A délen már régen túl vagyunk s éhesen és szomjasan stoppolunk a lassan ereszkedő lejtő első faházainál. Nem is falu, csak amolyan favágó telep az egész, ahol az itt dolgozó fuvarosok és favágók telepedtek meg. Kocsma ugyan volna kettő is, kihívóan szembenézve egymással, de ételekről szó sincs. Jobb is, hogy nincs, mert az a néhány falat kenyér, egy kis sajt, két deci bor, meg egy fél üveg rohicsi ásványvíz kereken 27 dinárba került. Ez volt az első rablás, amin keresztül kellett esnünk. Csak most vettük észre, hogy az egyszerű és gyantútlan szerb lélek milyen kalmárrá cserélődött itt át a bosnyákokban. Ezek nagyon is tudják az árát és az értékét mindennek s a megszorult idegen helyzetét alaposan kiaknázzák.

Egy-két későbbi kísérlet után fel is adtuk végleg a gondolatot, hogy a falusi bosnyákok kalmár szenvedélyeinek valaha is kiszolgáltassuk magunkat.

Sarajevo. Zvornik csak ízelítő a mohamedán világ egzotikus illatából, Sarajevo azonban már tisztára az. A várost szinte megszállják és ellepik a minaretek és a temetők, a bazárok és a kiismerhetetlen zugutak. az emberek pedig messzire virit a mohamedánizmus minden külső jellegzetessége. A piros fez és a turbán már szinte orgiákat ül és a párizsi divatot a nőkön Kelet barbár egyszerűsége: az arcfátyolt és a szürke zsákruha váltja fel. Az utcákon áradatként hőmpölyög a tömeg, a bazárvilágban pedig vége-hossza nincs az alkudozásnak és a kalmárkodásnak.

A szálloda halljában a portás mögött már ott ólálkodik a teljes bosnyák díszbe öltözött idegenvezető s a szobaügyek elintézését alig várva meg, máris fölényes rábeszéléssel teszi meg a maga ajánlatát Sarajevo „rejtett szépségeinek és élvezeteinek” bemutatására.

A szállodai idegenvezető váltig csodálkozik, hogy úgy nappali, mint éjjeli ajánlatait teljes közönnyel vesszük tudomásul s mint a megbántott pók, olyan riadt mozdulattal húzódik vissza a portásfülké homályába, hogy majd új áldozatok után nézzen.

Idegenben mindig az jár jól, akinek van türelme várakozni; aki nem rohangál vezetővel vagy Baedekerrel a kezében egyik helyről a másikra, hogy rohammal habzsolja fel az idegen város szépségeit. Mi vártunk nyugodtan. Végigsétáltuk a korzókat és a folyópartot, benéztünk a templomokba és a mecsetekbe, felkapaszkodtunk a hegyoldalba kanyarodó utcákba, ahol úgy állnak a fehér meszelésű, filigrán kis házak, mint a fecskéfészkek és végigsörtöttünk a bazárvilág hangos és kiabáló rengetegén. Beszítettük magunkba a város hangulatát és lelkét s nyugodtan vártuk, hogy a sok ösztönös vagy értetlen érzésre valahonnan feletet kapjunk. Érdemes volt várni! Két különleges szerencsénk is akadt: az egyik a szegény Ali, a másik pedig a gazdag, nemes Muhamed alakjában.

Alival a barátkozás a nagy mecset udvarán történt, amikor néztük a kútat és a vízcsapokat, ahol az ima előtti rituális mosdás történik és méregettük a mecset alakját és nagyságát s a minarett magasságát. Keleten és Délen mindig sok a lézengő s ugyan ki törődne azzal, hogy megáll valaki a háta mögött hallgatni az ő idegen beszédét? Mi is éppen csendesen diskuráltunk, amikor Ali elhaladt mellettünk. A magyar szó megütötte a fülét, szénfekete szeme felcsillant, a fezt betyárosan oldalra vágta, szalutált egyet katonásan s magyarul jóreggelt kívánt. Erre a pózra és szóra már csak meg kellett indulnia a barátkozásnak; annál is inkább mert Aliról hamarosan kiült, hogy sem az ipart, sem a kereskedelmet nem kedveli s félig templomszolga, félig pedig idegenvezető itt Sarajevóban.

Hát a mecsetet Ali barátunk valóban komolyan vette. Szakszerű történelmi magyarázattal szolgált a mecset keletkezéséről és százados sorsáról és még szakszerűbb előadással belső berendezéséről és a mohamedán imádkozási és szertartási szokásokról. Még az iszlám dogmáiba is beletévedt s egész fejezeteket citált a Koránból, amit annál könnyebben megtehetett, miután ellenőrizni úgy sem tudtuk.

A mecset belseje a közismert teremalakú imaház. A falakon a próféta szavaival, a szabadon felállított szószékkel, a Mekka felé fordul imafülkével s a padlón a falak mentén sok-sok értékes imaszőnyeggel. Kelet minden más vallásával szemben a mohamedán templomot két dolog jellemzi: a tisztaság és a csend. Ez fogadott itt is bennünket s legalább külsőleg kárpótolott annak hiányáért, amit az Oltáriszentség jelenléte a mi templomainkban jelent.

Az utcán azonban már sokkal hangosabb a mi Ali barátunk. Főként ha a bazárvilágban lehet sétálgatni; ha henceghet barátai, honfitársai

és az idegenek előtt hogy ő a nyelveknek milyen nagy mestere; de talán még inkább, ha beajánlhat bennünket egyik-másik vendéglőbe vagy kereskedésbe vásárlás céljából. Ilyenkor ragyog a büszke-től, gyors és pillanatnyi szemvágásokkal ad le magy veszt át titkos üzeneteket, amelyek — azt hiszem — mind az ügynöki százalék megállapítására vonatkoznak.

De a legbeszédesebb akkor lesz Ali, ha megautathatja a legrégebb török kávéházat. Azt a rakászerű, ocsmány, régi épületet, kongó folyosóit, innen a régi török szálló cseppnyi szobái nyílnak s ha beülhet a folyosó végén abba a valóban ősi kávéházba, ahol dédapái is annakidején az első kávé bódító illatát és az első dohány csábító füstjét beszívták. S mire Ali az illatos kávét bekebelezte, már nem is beszédes, de egyenesen pajzán és rakoncátlan lett. Pedig már sietni kellett! A meccset tornán rekedten elbődült az egyik profétaszakállas, öreg müezzín és Isten és Allah dícséreire invitálta a hívőket. Alin, a délceg bosnyák katonán erőt vett a szomorú templomszolgá. Szemében kialudt a hetyke láng s mint a megvert kutya, olyan lapulva és félénken osont vissza a meccset udvarára.

A másik még nagyobb szerencsénk Sarajevóban Muhamed barátunk volt. Neki már a családi

nevét is tudjuk s nemcsak az ő nemes egyénisége, de mások szinte babonás hódolata megtanított bennünket a Kapitánovics nevet tisztelni. Ennek a névnek ugyanis nagy varázsa van a bosnyákok előtt, mert a legrégebb bosnyák családok egyikét jelenti. Olyanokét, akik 4—500 évre tudják abszolút tisztán a családfájukat visszavezetni. A bosnyák minoltak és a mohamedán igaz hitnek a megtestesítői.

Muhamed barátunkat egy vendéglőben fedeztük fel, ahol Ali előzetes utmutatása szerint a bosnyák konyha fűszeres gyönyörűségeit próbáltuk élvezni. A rizses hússal töltött paprikát, a velős paradicsomokat és azt a sok megmagyarázhatatlan töltelékkel, ami nagy darab birkacombba együtt jár ki a vendégeknek. Az étel jó volt, de a fűszer s az arasznyi étterem szörnyű hősege mindenáron italt kívánt. A pincérlegény sajnos, nem értett németül s én hiába reklamáztam a régen megrendelt korsó sört. Ekkor szólalt meg Muhamed barátunk a szomszéd asztalnál egy irtozatos tál töltelék mellett. Kifogástalan, szinte alföldies ízű kiejtéssel, magyarul. Szó-szót követett, a kényszerű kisegítésből barátságos beszélgetés lett s mire az ebédet bevégeztük, már mint közös jóbarátok indultunk meg az elmaradhatatlan feketére egy közeli kávéházba.

Azok az ősök, óh!...

Az ember nem is gondolná, hogy egy szeretet, nagyrabcsült ős mennyi galibát okozhat gyantalan utódainak egykoron. Itt van például az a szegény, ártatlan Rakatyi a szomszédból, aki egész nap ló-fut heraldikustól-archivumokig és mindenkit megkérdez az utcán, nem ismerte-e véletlenül a felesége dédnagyapját, aki szőrin-szálán eltűnt a családfából, anélkül, hogy valami áruló nyomot hagyott volna maga után. Sirva panaszkolta tegnap este is a gangon szegény, hogy már minden készen volna az Aladár-fü kineveztetéséhez, csak éppen ezt a dédnagyapát nem tudja előállítani, meg az ükanyósának halotti bizonyítványát, most hogy bizonyítsa ő be, hogy már nem él, nem is tudja, hogyan tudott ilyen rendetlen családba beházasodni annakidején.

Szerencsére nálunk az ősök körül nincsen semmi hiba, mert Klementina néni erőlesen kézbentartja az egész galériát. A hálósobát berendezte irattárnak, az ebédőt pedig iktatónak és két magán-detektiv nyomozza utólag az ősök életét, mindenről pontosan jelentést téve Klemi néninek. Csak egyszer fordult elő a mult héten, hogy a dédanyám házasságlevelének fotókópiájába csomagoltam be véletlenül a vajaskenyeretet, de Gábor öcsém egyszerűen remek közjegyzői pecsétet hamisított a zsírfolt helyére és Julis gyorsan át mángorolta a többi feherneművel, hogy még most is olvasható a szövege az egyik lepedő felelém. Egy szerencse még, hogy mi, utódok, így összetartunk és Julis teljesen a családhoz tartozónak érz magát, különben kedves nagyszüleim most anyálanul forgolódna a sírjukban, hol találnék én nekik manapság egy ilyen színárja felmenőt.

Nálamál senki sem tiszteli jobban őseimet, mindazonáltal be kell vallanom, hogy a harmad unokanagybátyai oldalán az a Jeromos bácsi nem egészen tetszik nekem. Márakkor gyanus volt előttem egy kicsit, mikor kiderült, hogy nincs meg az újroltási bizonyítványa, de azért nem állotta, hogy negyedikzigeni sógorönmnek, jó Cerbera né nemnek kétszer is megkérje a kezét egyszer még a nősilése előtt, másodsor pedig, amikor bús özvegyiségre jutott. A közbeeső családi jelenetekről sajnos, hiányzanak a közjegyzőileg hitelesített naplőjegyzetek.

Tegnap este korán hirtelenül drámai fordulatot vett családjánk eddig oly szépen virágzó ügye. Mindjárt sejtettem hogy valami nagy baj lehet, mikor Klementina néni fején vizes borogatással a divánon fekvő láttam és körülötte aszpírieti papírok hevertek szanaszét. Nagyon megijedtem, hogy végrendelkezni akar, mert elhaló hangon rebegte hogy kiméletesen hívjam össze a család jelenleg életben lévő tagjai közül azokat, akik más betöltötték nagykorúságuk idejét. Egy órán belül mindnyájan a félig elsötétített szobában ültünk, Gábor pedig a külsőlyukon hallgatózott az ajtó előtt. Klemi néni ünnepélyesen hosszú bevezetésben közölte velünk hogy legyünk erősek s készüljünk el a legrosszabbra is, sajnálja, hogy fájdalom okoz nekünk, de hát a Sors rendelkezése bele kell nyugodnunk, stb. s amikor már mindnyájan hangosan zokogtunk, kijelentette, hogy megboldogult dédunokabátyja, szegény jó üköregapánk talált gyermek volt, akit általunk törvényesnek hitt édesapja, a mi felejthetetlen déd-ükünagyapánk csupán örökbefogadott.

Hát nem borzasztó, hogy most előről kezdhettük az egész családfakutatást?!

K. T.

Pályázati hirdetmény

A krasznaterébesi római katolikus egyháztanács pályázatot hirdet a német tannyelvű iskola helyettes másodtanítói állására. Fizetés havi 2000 lei, a nyári hónapokban is és 4 m. túzifa. Oklevélmásolatot és az előbbi helyről működő bizonyítványt a kérvénnyel együtt kell pályázni. A kötelezőségeket a felkész minden pályázóval közli.

Egyháztanács,
Terebesti, Jud. Satu-Mare.

Az ezüst regénye

Mexikóban egy szegény pap fedezte fel a gazdag ezüstmányát

Olyan a színe, mint a tengeré, amikor csendes és sima. A női nyak üde bársonyán pedig úgy csillog, akár a boldsugár, mikor az erdélyi hegyek fölé, a friss folyók vízében visszaverődve, átbálgat.

Ezüst.
Nem olyan mérhetetlen drága, mint az arany, vagy a platina, hiszen lényegesen több fordul elő anyagából a világon; szóval nem olyan ritka, mint a platina. Előkelő rangját mégis biztosítja az, hogy nem rozsdásodik, könnyen feldolgozható s végeredményében mégsem juthat el bárkihez, mint a vas, a réz, vagy a nikkel. Neve van, sőt: családfája is.

Arisztokrata a fémek között. Több helyen és nagyobb mennyiségben bányásszák, mint az aranyat. Az egész világ egy évi ezüsttermelése körülbelül 50 millió angol fontnak felel meg, ami leiben csaknem egy milliárdnyi összegnek felel meg.

A világ hatalmas termelésének majdnem harmadrészét Mexikó bányái szolgáltatják. Ennyit hoznak felszínre Amerika ezüstmányáiban is, amelyek Nevada, Colorado és Utah államok földjén fekszenek. A többi ezüst legnagyobb része Kínából kerül Európába. Az erdélyi ércbányák (Zalatna, Abrudbánya, Bélabánya), valamint a Gömör—szepesi ércbányák erei körülbelül 6—8 ezer métermázsza ezüstöt szolgáltatnak évente.

Mint az aranyat, az ezüstöt sem lehet szintizta állapotban használni, vagy dísz tárgyak feldolgozni, mert így nagyon puha lenne és gyorsan kopna. Vörösrézrel ötvözik és csak ezután használják pénzverésre, ékezetek és különféle tárgyak készítésére. A legfinomabb feldolgozása az úgynevezett angol ezüst (sterling), amelynél ezer egységben 935 rész színezüst van. Nálunk a 900, de leginkább 800 finomságú ötvözete van forgalomban, amelyeket hivatalos fémjelzéseik alapján különböztethetünk meg. Érdekes

az ezüst regénye!

Mexikó bányáinak egy részében szabadon másutt egyéb fémekhez kötötten található. Az Arazuna-bányában óriási tömbökben kerül napvilágra. Akad itt néha olyan „darabka” is belőle, amelyik egy tonna súlyt nyom!

A legtöbb ezüstmányára véletlenül bukkantak rá az emberek. Potosiban például egy szegény pap fedezte fel a gazdag „Flores”-bányát, aki földművelés céljaira vásárolta meg a területet. Már hosszú évek során át ásta, kapálta két keze munkájával a nehéz talajt, nem is sejtve, hogy micsoda kincs fölött dolgozott. Egyszer azután ásója fehérre csillogó valamit vetett ki a földből. Megvizsgáltatta és elámult a válaszon:

— Ezüst! Péter. ön a mai naptól kezdve gazdag ember!

Sonorában a „Moreto”-bánya két egyszerű indián fázékonyágának köszönheti felfedezését. Hűvös volt az este, fáztak a szegény rézbányászok. Fagallvakat hordtak össze, tüzet rajtak és mellette di-

deregték át az éjszakát. Bezzeg melegük lett reggel, amikor a parázs szétprása közben több kilós ezüstrőgre bukkantak. Örömmükben talán kétszer is eljártak az „indian-táncot”, hiszen többé nem kellett kóborolniok: bőségben telt az életük.

A szabadon lelhető ezüsttel nincsen sok baj, azonnal formába lehet önteni és máris feldolgozható. Ha azonban más anyagokkal keverten találják meg, akkor először tisztítani, mosni kell. A kibányászott ércet tehát apróra zúzzák, majd egy

Nagyértékű antik ezüst váza

mozsártörőhöz hasonló edényben, vízzel felhígítva, péppé törlik. Ezt a masszát később megszáritják. 2—3 napig ösvérekkel taposztatják, azután rézkénnel, mésszel és higannyal keverik össze. A taposás mintegy két hónapig folytatódik, akkor a pépet vízierővel hajtott mosógépbe öntik. Ez a piszkot kimossa az anyagból s hátramarad a higannyal fonsorozott ezüst. A fonsor kiegészése után kapjuk a tiszta ezüstöt, amelyet tömbökbe olvasztanak és dolgoznak fel.

Az ezüstöt egyébként ma már leginkább pénzverésre használják, de igen sok használati és dísz tárgyat is ezüsttel díszítenek s ehhez a magyar ötvösipar mesterien ért.

Különleges cikk volt mindég a magyar ötvösmunka. Régen főleg Erdélyben és Kassán készültek ezek a finom művelemek. Keckskeméty Péter, a nagyváradi származású ötvösmester csodálatosan szép műveket alkotott a magyar ötvösipar ma is híres és egyes ezüstremekért nehézarannyal fizet a műértő külföldi.

Ot évi gyötrelmes fájdalomtól szabadultam meg...

írja alanti levelében egy beteg. „En máskülönben a legjobban vagyok, gyomorfájdalmaim teljesen megszűntek, amit csak az Önök által adott GASTRO-D. gyógyszernek köszönhetek amely gyógyszert a legmelegebben ajánlom minden gyomorbetegnek, mert megmentett öt évi gyötrelmes fájdalomtól. Beleegyezésemet adom, hogy ezen nyilatkozatomat hirlapilag is közöljék, mert szeretnék jót tenni hasonló betegségben szenvedőkkel. Teljes tisztelettel: Bogdán István, Cluj, Str. Sirdas 7/a.”

GASTRO-D. kapható gyógyszertárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszertárban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Megkezdődött a madarak vándorlása:

Itt a nyárutó és az őszelő

Budapestről jelentik: Aki a csillagászoknak hisz, mindenesetre csalódik. Igaz ugyan, hogy a csillagászati évszakbeosztáshoz nem szoktuk igazítani se a szórakozásainkat, se az öltözködésünket. Hiába kezdődik a hivatalos ősz szeptember 21-én, mi már jó néhány hete tudjuk, hogy itt van. A kalendárium azt állítja szeptemberről, hogy nyárutó. Kivételesen igaza van. Ezt bizonyítja a meteorológus is, dr. Aujezsky László, akit megkérdeztünk a következőképpen beszélt az ősről:

— Az ősz úgy kezdődik, hogy augusztus második felében rendszerint hirtelen rosszra fordul az idő. Rendszeresség az is, hogy szeptember második felében nagyon sok szép nap jön. Bátran összehasonlíthatjuk a magyar őszet a német, az angol, a francia vagy a skandináv őszel. Ott a szeptember és a kora ősz általában kellemetlen időszak. Árnyalati különbségek persze akadnak. Angliában még aránylag sok a szép nap szeptemberben, Németország keleti része, Szilézia ősze hasonlít a magyarhoz. De elmondhatjuk, hogy a magyar ősz a legállandóbb időjárás jelenségünk. Az az időszak, amelyben mindenki megtalálhatja kedvtelését. Nincsen túrhetetlen meleg, ugyanakkor pedig nincs kellemetlen hűvös. A reggeli ködök, amelyek az őszet és bizonyítják, hogy hosszúak már az éjszakák és a lehülés eléri a harmatfokot.

Beszéltünk a Madártani Intézetrel is, mert hiszen a néphit tartja, hogy a fecskék távozásával kezdődik az ősz. Kisasszony napja táján gyülekeznek nagy rajokban a fecskék és indulnak téli hazájuk felé. A nép megfigyelésében van valami, csak éppen leegyszerűsítik a jelenségeket. A madarak vonulása sokkal bonyolultabb.

— Tulajdonképpen már júliusban megkezdődött egyes madarfajtaik elvonulása, amely mind nagyobb méreteket ölt augusztus folyamán — mondták a Madártani Intézetben. — Augusztus közepén távozik rendszeresen a fehér golya. Sokáig itt maradnak a gémelek.

Nemrégiben rábukkantunk egy töviszűrő gébicsre, amelynek gyűrűjéből megállapítottuk, hogy már Németországból vonult el hozzánk. Most tapasztalható, mint az ősz jele, az átesoportosulások. Gyűrűzés útján a sirályokról már bebizonyítottuk, hogy az északi tájak sirályai nálunk telelnek, a mieink pedig délebbre vonulnak. Hasonlóképpen viselkednek a varjúfélék. Egyébként örömmel modhatjuk, hogy évről-évre több jelentést kapunk madárvilágunk téli otthonaiból. Evenkint több ezer madarat gyűrűztünk fel és főként Görögországból, Afrikából, Olaszországból küldenek hozzánk jelentéseket. A napokban éppen Törökországból kaptunk igen érdekes megfigyeléseket az oda érkezett magyar madarakról.

Ezek volnának az ősz jelenségei az időjárásban és a madárvilágban.

A nagyváradai mozgóképszínházak műsora:

DORIAN: AZ ÖRDÖG CIMBORAI.
APOLLÓ: SZINIISKOLA.
CORSO: ÖRDÖGOK A LEVEGŐBEN.

Költők, éimék, parasztok

Tóth-Pál József szakcsi és Nagy-Kovács István döbröközi lírievésű költészet

Cigányasszony árulja a melencét.
En magának kívánok sok szerencsét!

Igy köszönt rám Dombóvár egyik nyomdájában Tóth-Pál szakcsi hírversíró. Mögötte a nyomda dühöngött. Előtte egy kis állványon a kinyomott hírversék garmadája hevert. Ő pedig boldogan és büszkén állt a kultúra két bástyája — a betű és a nyomdagép — között. Talán az jutott az eszébe, hogy valamikor, amoda át Szakcsón, ő is döngetett egy gépezetet surgyánka korában, — a takács-széket. Azóta azonban nagyot fordult a világ keze. Kenderfonal helyett a szavak fonálát szövi a parasztvászon helyett parasztképeket fabrikál.

Lám, már bele is öregedett kicsinykét. A homloka hosszúra sodort sóspogácsához hasonlít: hamusárga és barázdás. Az ajka meginasodott, a szeme pedig félig-meddig becsukódott. Ha meg akar látni valamit, hátra kell hajolnia. Nem is érti az ember, mi nyűtte el ennyire. Ha annyi pénz volna, ahány verset már eladott, a mege leggazdagabb embere volna. Földje is lehetne, de még mennyi! Csakhát a szakcsi költő, mint általában a költő, mindenben

kivétel. Már Nagy-Kovács István, a döbröközi poéta megmondta:

Tolna megyében mindenki a vagyonért törtet,
Tóth-Pál József is akar venni földet.
Szakcsi versírónak az a nagy mérge,
Két deci borra sincsen pénze.

Ki tudja, honnan ez a nagy szegénység? Talán onnan, hogy nagyon szereti a szivart s ez a jóízű jószág elviszi minden krajcárját. Jómúltkor is megjárta szegény. Nagyon panaszkodott akkortájt.

Az acsai dombról lehet látni Gerézetet,
A költőnek rossz cekkerje a szivartól elégett.
Elégett kétszáz vers sok irománnyal,
Nem lett megfizetve, nem volt szekurálva.
Szomorúan ment át a szakályi hídon,
Három tojás volt benne, az is megsült hígon,
Azért még keresztülgázolja a telet.

Hamis emberekkel nem is fog még kezét.

Ez az! A hamis embereket elkerüli; a barátjait megválogatja. Megteheti. Hiszen híres ember, már szárnyaira kapta a dicsőség, az amerikai újságokban is írtak róla riportokat és könyvbe is belefoglalták már a nevét. Könnyű megmondani, miért...

Tolna megye nótaíja, Somogy nótaíja

Ámde, most már komolyra fordítom a szót! Azért, mert Tóth-Pál József faluról-falura jár, szegről-vegről ismeri Tolnát és Somogyot, minden örvendetes vagy szomorú eseményt közvetlen közletről lát, a gyilkosság, vagy a verekedés, a gyujtogatás, vagy a lakodalom minden fordulóját készen kapja, úgy, ahogyan az élet kialakította. És hát ezért lett a Dunántúl legjobb falukutatója. Ha az életet nagy köteg kendernek vesszük, akkor Tóth-Pál Józsefet gerebentek mondhatjuk. Kitépi és kismítja az élethől azt, ami nem illik a rímek szépen gyaratott sorába. Így született meg például a következő életszabta balladája is:

Bedegen egy szép menyecske elszánta magát,
Nem mondta senkinek a nagy, titkos baját.
Gondolta magában, öngyilkos fog lenni,
Csabagyöngy utcát nem fogja söpörni.
Felöltözött csinosan a szép ruhájába,
Nyikorgós cipőjét húzta a lábára.
Siófok községbe gyalog elutazott,
A híves párjától még el sem búcsúzott.
Sió partjához ért, szoknyáját levetette,
Szép szabad életét a vízben végezte.
Gyorsan futó vízen Komáromig lebegett,
Ott a vasrostélyon átul nem mehetett.

Abban a hírversében, ahol ezt elmondja, ezenkívül még hat öngyilkosságról számol be. Nem ér-

dekesebb-e s ugyanakkor nem megdöbbentőbb-e ez a valóság minden légielkedő költészetnél? A könyörtelen parasztsors dodog benne, a „hosszú farkú vércse” víjog falvak és életek felett. Az enyhe tréfa mögött roppant tragédiák sötétlenek. Itt van mindjárt ez a rigmus is:

Kocsolai asszony a kilincsre kötötte fel magát,
Szerette hajtogatni a boros csutorát.
Hosszú farkú vércse verébél szok élni,
Részeg asszonnak végének kell lenni.

S a fekete parasztsors mellett itt virítanak dalok. Mondhatnám felejthetetlen rímeket vetett papírra a multkoriban. Pejlórol, csendőrről, leányról és szerelemről írt Somogyország nótaíja, — élénk varázsolja így a paudúrok világát:

Isten vele kedves gazdám, jó éjszakát,
Még az éjjel ellopom a pejlóvát.
Elhajtom a felső határ szélére,
Ne kerüljön a gazdája kezére.
Lopott lovat a sötétben hallottam,
Nem sokáig nyérthetett ajattam.
Jött a csendőr, megláttam a tolláról,
Leugrottam a lopott ló hátáról.
Otthagytam az országúton a fűben,
Ott voltak a csendőrök is körülöm.
Elveszem a szomszédasszony leányát,
Nem lopom el senkinek a pejlóvát.

Tóth-Pál a falu

A palatáblának két oldala van, — ha az egyiket teleírtuk, írunk a másikra. A riportnak is két oldala van. Egyik a tragédia, másik a tréfa. S mivel már eleget beszéltem a szomorúságról, visszafordítom a szót újra a humorra. De nem mulasztatom el, hogy be ne mutassam Nagy-Kovács Istvánt, a döbröközi „földmíves-hírversírót”. Ő szegény már letette a kalamust, nem adja nyomdába jóideje a verseit. Amint hírlík, valamiféle súlyos nézeteltérés támadt közte és a hatóságok között, mire mérgében leugrott a Pegazus hátáról. A tehetséget azonban ellenére nem lehet elvitatni tőle. határozottan jó érzéke van a tréfa iránt. Formakészsége elsorángú. Az epéskedés sem hiányzik belőle. Olvassuk csak!

Csikostűtősen mindenki nevette,
Mosogatórongyot egy ember megette.
A részeg ember megneszült.
Mert a rongy a gyomrába került.
Levesbe a húsát kereste,
His helyett a rongyot nyeldeste
Kinjába jajgatott, kiszaladt a szobából,
Rongyot az ortos vette ki a gyomrából.

De még érdekesebb az „öt regölyi szerencsétlenség.” Ime!

Regölyi lakodalomba nem volt békesség,
Történt öt szerencsétlenség.
Először is megírom a vőlegény panaszát,
Pesten ruhát vásárolt s otthagya a kalapját.
Másodszor egy kisgyerek a halácsot evegette.
A hozománytűkakat mind széthessegette.
Harmadszor a főszakácsné meghésett.
A kemencében száz pereckalács megégett.
Negyedszer a koszorúslányok híreskedtek,
Az első vendégekkel majdnem verekedtek.
Ötödször a vőlegény nagyon megjárta,
Csók helyett a menyasszony kétszer nyakonvágta.

Nem is gondolnánk, mekkora mohósággal habzsolja a nép ezeket a híreket. Költészetet persze nem lát benne, csak azt, amit a versíró elmond: az eseményeket, a gyalázatot és a gúnyt. De éppen ez avatja a poétákat igazi költővé. Az igazi költemény olyan természetesen perreg, mint a vágató karika. Verejtéket nem érezni benne. És éppen ezt akartam elmondani. Azt, hogy hírversírók könnyed (bár a városi ember szemében darabos) verselése sok örömet okoz a falunak, megadja a népnek azt, amiben ügyis ritkán gyönyörködik, a szellem tréfás játékában.

Dr D. T.

Asszonyok dolga

Nyárvégi divatcsevegés

Azzal kell kezdenem, hölgyeim, hogy bocsánatot kérek, mégpedig azért, mivel ezúttal nem tudom Önöket friss divatötletekkel, ruhájdonságokkal szórakoztatni... mert... nos, igen... minnek kerteljek, uborkaszazon van, sőt, a nyár végén járunk és törődött szívvel kell megvallanom, hogy a divat terén erősen érezhető az — újdonsághiány.

A nagy párizsi divatlapok is csak dadognak. Egy-két elstutogott hír, kevés és bizonytalan körvonaltú, őszre szánt szövetruha, meg kosztium, — ez minden. Ezenkívül tele vannak kézimunkákkal, konyhareceptekkel, elbeszélésekkel és fényképpel.

Mindez pedig azért, mert augusztus van.

A multkoriban rövid nyári szabadságomat megszakítva, fent jártam Pesten. Éppen az áldásos lehűlés napjait élte a város, szél fújt és esett az eső. A hetekig tartó, negyvenfokos kánikulában agyonfőtt emberek fellélegezve jártak a nedves aszfalton. Örültek a lehűlésnek, de azért mégis, mintha kicsit kedveitlenek lettek volna... Furcsa is az, a ragyogó melegből egyszerre csak belepottyanni a libabőröztető hideg, nedves szürkésébe, — a nyár ka-

landjából egy kellemesen hűvös, de unalmas valóságba.

És előkerültek az esernyők, meg elfelejtett esőköpenyek, szövetruhák és melegebb kabátok. Sőt előkerültek a fekete ruhák is, — délutánra, meg estére.

Most azonban, hogy ismét kimelegedett a világ képe, visszanyáriasodott. Megint tombol a világos vászon, a piké, az imprimé, — de a háttérben már megjelent az ősz első hírnöke: a filzkalap.

Most zajlik még a nyári élet, gyermekek és felnőttek sütkéreznek megfelelő gyér öltözékekben a napon és bokorugró világos szoknyákban nagymamák játszanak bakfist, — de már van valami a levegőben!

Önkéntelenül eszünkbe jut néha az ősz és a vele járó kevésbé kellemes gondolatok. Mert nincs őszi kosztium, nincs ilyen, meg olyan cipő. — kabát is kellene, egy jó átmeneti, meg délutáni ruha. Sőt... valahol a háttérben sötétben kísért egy új bunda feltétlen szükségessége.

H. M.

Virágápolás:

A perui származású trombita-virág

Négy-öt évtizeddel ezelőtt különös alakú és színi virágra hívták fel a kertészek a virágkedvelők figyelmét. Dél-Amerika keleti részén, Peru és Chile hegyei között fedezték fel az igénytelennek látszó, de virágzásaikor pompás növényt. Felfedezői salpiglossisnak nevezték el, mert bársonyos sárga alapon bíborvörös foltokkal tarkázott, hálósan ereszt, szép rajzú virága olyan, mint a trombita fúvókája. Tölcséres tehát a virág, hasonlít a petunia virághoz, de annál pazarabb, színesebb, tarkább.

A virágkedvelők nagy örömmel fogadták a tengerentúli újdonságot, de mégsem vált népszerűvé, talán azért, mert a századfordulón annyi újfajta kertü növény került a forgalomba, hogy állandóan újabb és újabb növényekkel próbálkoztak a virágkedvelők s így a délamerikai növény, ha csinos virágú is volt, bizonyos mértékben a háttérbe szorult. Néhány éve azonban újból nagy az érdeklődés a perui növény iránt, ami főképpen annak tulajdonítható, hogy időközben a kertészek pazarul színezett változatokat tenyésztettek ki belőle. Nemcsak többszínű, hanem érdekesebben foltozott, hálózott és rajzosabb is lett. Különösen az amerikai kertészek értek el ezen a téren nagyszerű eredményeket. A tarkavirágú változatokat találoán „painted tongue”-nak nevezték el, mert valóban ez a virág színekkel beszél, színeivel dícséri önmagát. De nemcsak a virág megszínésítésében voltak művészek a kertészek, hanem a világ megnagyításában is. Ezeket a nagyvirágú változatokat „giants of California” néven hozzák forgalomba a kertészek.

A magyar kertekben sem ismeretlen már a perui származású trombitavirág. A növény virágának szépsége akkor érvényesül a legjobban, ha önállóan ültetik a virággyakba, 8—10 tövet együttesen. Ha nagyobb mennyiségben telepítik, nem érhető el velük olyan hatás, mint aminőt néhány tövel elérhet a virágkedvelő. Ha ugyanis sűrűn, nagyobb csoportokban ültetik, akkor megnyúlik és kevés virágot hoz.

A különböző színű és nagyságú trombitavirág vázában egész nyáron, sőt még ősszel is tartható, mert a kertben júniustól októberig nyílik és így mindig vágható. Cserépben is nevelhető és virágoztatható. Ősi hazájában az ebszőlőfélék családjába tartozó trombitavirág többnyire évelő, nálunk azon-

ban egynyári növényként nevelik. Különösen napos fekvésű kertben díszlik a kecszebben.

Tenyésztése egyszerű és gondozásával sincs sok vesződés. Magját március végén, vagy április elején vetik el porhanyó, homokos földből készített melegágyban, vagy ilyen földdel megtöltött cserépben, vagy szaporító ládikákba. Amíg a mag ki nem kelt, állandóan nedvesen kell tartani a vetést de ha kikelt a növény, akon öntözés helyett ajánlatosabb permetezni. Az apró növényeket május vége felé ültetik ki a szabadba, mégpedig a kert napos részébe, kisebb ágyásokba, ahol a nyíló virágok pazarsága valóságos élmény minden növénykedvelő számára. Ha kései virágzású salpiglossisban akarunk gyönyörködni, akkor júniusban, vagy júliusban vessük állandó, illetve a virágzásra kijelölt helyére. Forró nyári napokon estefelé ajánlatos a növényt néha híg trágyával megöntözni.

N. N. M.

Nők a nyeregben.

Gyönyörű nyári időben kezdődött meg Aachenben az Aachen—Laurenbergi lovaregylet tizenötödik nemzetközi úrlovasversenye. A főfutamokat a legközelebbi napokban tartják. Ez a kép Limburg—Stirum grófnőről készült, aki kitűnően szerepelt Simans-Folly nevű lován a gátversenyben.

* Az ötvenes éveiben levőknél reggelenként egy fél pohár „Ferenc József” keserűvíz könnyű bélürülést, gyomoremésztést, jó étvágyat és nyugodt alvást biztosít. Kérdezze meg orvosát.

A cellophan szerepe a mai divatban

(V. V.) A cellophant nemcsak az élelmiszeriparban használják, hanem az utóbbi években mind nagyobb teret biztosított magának a divatban. Nemcsak Németországban, hanem különösen Olasz- és Franciaországban. A legnagyobb párizsi divatruházak ugyancsak a „Cellophan”-ra tértek át, amint ezt a nagyon szép szalmakalapszerű „Cellophan”-kalapoknál láthatjuk. Ma a kalapdivatban a szalmát a „Cellophan” már majdnem teljesen helyettesíti, sőt tekintettel arra, hogy jobban festhető, hogy a vízzel szemben ellentállóbb, hogy a „Cellophan”-fonal elasztikusabb, mindinkább folytatja hódító útját. Láttunk csak néhány adatot: egy 1 kg-os Cellophan-fonál hossza 55 kilométer, 1 négyzetméter Cellophanból, amelynek súlya 30 gramm, félmillió Fliro műrostfonalat lehet vágni, Németországban 10 éven belül Cellophanból 20 millió kalapot készítettek. Ha az eddig gyártott Cellophan-fonalt egymáshoz illesztjük, olyan fonalat kapnánk, amelynek hossza 50 millió kilométer, azaz a föld kerületének ezerkétszázszorosa és ez a Cellophan-fonalmennyiség egyenlő kb 30.000 angora-kecske évi gyapjútermelésével...

A konyha körül

*

NYÁRI VACSORA

Egy lábosban forró zsírba egy kisebb fej kárára vágott hagymát vetünk; ha üvegesedni kezd, akkor 4—5 szép zöldpaprikát hosszába vágva hozzáadunk, egy nagyobb vagy két kisebb fej felszeletelt paradicsommal együtt. Ha ez mind jól átsült (megégetni nem szabad), akkor ahány személyre számítottunk, annyi tükörtojást ütünk kb.; aki szereti, el is habarja, pár szelet felvágott kolbászkát is dobhatunk bele, anélkül is nagyon jó.

FINOM BARACKLEPÉNY

Fél kg lisztet, 35 deka vajjal, 15 dk cukorral jól elmorzsolunk. Beledjük 2 tojás sárgáját és 2 deci tejfellel összeállítjuk, kisodorjuk 2 részben, az egyik felét a tésztának a tepszi aljába tesszük s meghintjük jó bőven kimagozott sárgabarackkal, cukrozni nem szabad, mert akkor levet ereszt. A tészta másik felét ráhelyezzük, kissé megszurkáljuk s rózsaszínűre sütjük. Melegen felszeleteljük s jól megcukrozva tálaljuk. (A sárgabarack szerető a cukrot.)

HIDEG HABOS RIZS

1 liter tejben egy kis vaniliával együtt 2 deci mosott, szép rizst belefőzünk. Kevergeszük, hogy oda ne égjen; ha kihűl, akkor édesítjük ízlés szerint. Hozzáadunk 2 deci felvert cukros tejszínhabot, az egészet üvegtálra tesszük, a tetejére egy pár málna-, vagy meggysemet, vagy amilyen gyümölcsünk van, lehet sárgabarackot is. Ha nincs gyümölcssezon, akkor cukrozott gyümölcsöt adunk beléje, de anélkül is kitűnő. Ha üresen készítjük, akkor málnaszörpöt adunk melléje, vagy csokoládémártással tálaljuk. Akinek jégszékénye van, az kissé fagyassza meg.

MÁRIA KIRÁLYNÉ SZINHAZ

Vasárnap délután 3 óraker olcsó helyárrakkal:

Hattyulovag

operett 3 felvonásban.

Vasárnap déleuán 6 óraker olcsó helyárrakkal:

Túl a nagy krivánon

operett 3 felvonásban.

Vasárnap este 9 óraker:

OBSITOS

Főszereplők: T. Pogány Janka, Kőszegi Margit, Manyi Dusu, Gróza Böcke, Iiu, Borovszky O., Hegyesi F., Vermes D., Vágó T., Végh J., Solti M., Kiss I., Román S., Lukács I., Földes I., Kovásznai L., Kellán S.

Jegyek már előre válthatók a baloldali pénztárnál

Regény újdonságok:

Eggyi: A kiválasztottak, kötve . . .	173 lal
Tóth: Pénztár 9—2-ig, kötve . . .	202 "
Foster: Amerika álma, füzve . . .	148 "
Kenneth: Eszaknyugati átjáró I. II. füzve . . .	297 "

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Hétlapon: Egész évre 900, félévre 450
negyedévre 225, egy hónapra 75 lei.

Tagdíjak: Egész évre 30 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem ösztökölünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjáráskutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt szél, változó felhőzet, a hőmérséklet alig változik.

VASÁRNAP KERESZTELIK MEG ÜNNEPÉLYES KÜLSŐSÉGEK KÖZÖTT II. KÁROLY KIRÁLY CALUGARI KÖZSÉGBELI KERESZTFIÁT. Nagyvárad. Saját tud. Vasárnap délelőtt 10 órakor ünnepélyes ünnepség zajlik le az Izbuc kolostorban. Sumadrea Gheorghe Calugari községi földműves tizennegyedik gyermekét keresztelik meg ünnepélyes külsőségek között. Ófelsége II. Károly király vállalta a keresztapaságot és a keresztelőn dr. Tataru Coriolan, a Szamos tartomány királyi helytartója fogja képviselni. A Nagyváradon tartózkodó királyi helytartót Georgescu ezredes-megyefőnök, valamint a helyi kulturális és gyermekvédő egyesület képviselői is elkísérik. A városi és a megyei előkelőségek is igen nagy számmal vesznek részt a keresztelőn. Indulás Nagyváradról a megyefőnökség elöl, reggel 7 órakor.

CONSTANTINESCU PÉNZÜGYMINISZTER 10-IG NEM FOGAD. Bucurestiből jelentik: A felhalmozódott munka miatt Mițita Constantinescu pénzügyminiszter és bankkormányzó szeptember 10-ig nem fogad.

MÁSODVIRÁGZÁS NAGYVÁRADON. A szokatlanul meleg augusztus még kedves meglepetéssel szolgált. Azok a virágok, amelyek rendszeresen júliusban virágoznak, sorra kinyíltak s egyes magánkertek teljes virágpompában állnak. Egyes helyeken új rügyeket hajtottak az orgonabokrok is.

A gyulafehérvári római katolikus filicumban a beiratkozás augusztus 25. és 31. között történik. A javítóvizsgálatok szeptember 1-3-án lesznek, felvételi vizsgálat az I. osztályba szeptember 4-én, az V. osztályba szeptember 5-6-án. Az előadások kezdete szeptember 9-én.

FARKASCORDÁK TUNTEK FEL IASI KÖRNYÉKÉN. Bucurestiből jelentik: Iasiból érkező jelentések szerint, a környező falvakban farkasok jelentek meg, amelyek nemcsak a nyájakat, hanem a lakosságot is veszélyeztetik. A veszélyes davadak kiirtására a hatóságok hajtóvadászatot rendeznek.

HARMÓNIMUMOT KERESÜNK KISEBB TEMPLOMBA. Róm. kat. plébánia, Dara, jud. Sătmár.

FELSŐVISÓ HATÁRÁBAN EMBERÉLETET OLTOTT A VILLÁM. Măramarosziget. Saját tud. A múlt nap folyamán Felsővisó határában mezei munkát végzett Mikulavics Mihályné, aki a mezőre kivitte 6 és 3 éves kislányait is. A munkásszony gyermekeivel egy fa alá menekült, amibe a villám csapott bele. A két kisgyermek azonnal meghalt, míg Mikulavicsuknét a felsővisói kórházba szállították. Állapota életveszélyes.

NINCS VÉRHAS-JÁRVÁNY KOLOZSVÁRON. Kolozsvárról jelentik: Egyik hitelt érdemlő komoly bucaresti napilap tegnapi híre azt adta hírül, hogy Kolozsváron vérhas-járvány pusztít és hogy ennek több halálos áldozata van, köztük igen sok csecsemő és gyermek is. A híradás megjelenése után felkerestük dr. Hossu Stefan városi főorvost, aki a bucaresti lap híradásáról nagy meglepetéssel szerzett tudomást és a leghatározottabban kijelentette, hogy a vérhasjárványnak nincs egyetlen áldozata sem, annál kevésbé, mert vérhasjárvány egyáltalán nincs.

TEPLOMSZENTELÉS SZALÁRDON. A szalárdi új Szent Antal-templomát vasárnap, 27-én reggel fél 10 órakor fogja Fiedler István megyéspüspök felszentelni. Ebből az alkalomból az autóbussz-társaság külön autóbusszi indít Szalárdra. Indulás reggel 7 óra 30 perckor a nagyváradai Piata Unirii-n levő autóbussz-dílmósról. Szalárdról délután 5 órakor indul vissza Nagyváradra.

Zürichi zárlat. Párizs 11.20, London 19.62, Newyork 446, Brüsszel 75.25, Milánó 23.50, Amsterdám 238, Berlin 177. Valamennyi jegyzés névleges.

A KÖZEGESZSÉGI VEZÉRFELÜGYELŐ MÁRAMAROSSZIGETEN. Saját tud. Dr. Baițiu közegészségügyi főfelügyelő Măramaros-megyében tartózkodik és felülvizsgálja az izzai mintajárást.

ELTÜNT EGY BUCURESTI MÉRNÖK. Bucurestiből jelentik: A rendőrségre jelentés érkezett, hogy Alexandru Rasdoiescu bucaresti mérnök Julius 10-e óta eltűnt lakásáról és teljesen nyomavesztett. Miután az a vélemény merült fel, hogy az eltűnt mérnök bűntény áldozataul esett, megindították ezirányban a nyomozást.

ÚJ ÉRDEKES MAGYAR TALÁL-MÁNY: A BESZÉLŐ ÓRA. Budapestről jelentik: A Szabadalmi Hivatalnál érdekes és nagyjövőjű világszabadalmat jelentettek be. Mint a legtöbb nagy és hasznos szabadalom valószínű Kolumbusz tojása. Csak éppen rá kellett jönni. A szabadalom tárgya a beszélő óra. Az órának és a gramofonnak a kombinációja. A beszélő óra nem üt, nem csenget, hanem bementja az időt, mint például 10 óra 30 perc, stb. Különben alkalmas pályaudvari használatra, ahol a vonatok indulására is figyelmeztetések elvégzésére, melyek rendszeresen megismétlődnek. Készíthetők ezek az órák kézi- és elektromos felhúzásra, mindenféle alakban, minden nyelvű bementésre.

ÓRIASI TÜZ PUSZTÍTOTT EGY FÉMÁRUGYÁRBAN. Bucurestiből jelentik: Az éjszaka a Voina-féle bucaresti fémáru gyár kigyulladt. A tűz az anyagraktárban keletkezett és nagy gyorsasággal terjedt. Rövidesen lángban állott az egész gyárépület. A hatalmas arany tüzhöz kivonult a főváros egész tűzoltósága. A tűzoltási munkálatok a reggeli órákig tartottak. Az anyagi kár felbecsülhetetlen.

DRÁGUL MÁRAMAROSSZIGETEN A PIAC. Saját tud. Măramaroszigeten napról napra emelkednek a piaci árak. Különösen a zöldség- és gyümölcsfeléknél észlelhető állandó drágulás. Az árak emelkedése ügyében a város vezetőségénél panaszt emeltek, mert az amegy is szegény szigeti lakosság képtelen az árak emelkedésével versenyt tartani.

DIANA

enyhülést hoz

A tehenek megmenekültek, a pásztrolányt halálragasztotta a vonat, Temesvár. Saját tud. Az Arad-nyerői vasúti vonalon halálos baleset történt. Kisősz határában Tomoiaga Julia tizenöt éves erdélyi származású leány, aki egy pályafér szolgálatában állt, őrizte ennek tehenét. Egyszerre tehervonat közeledett s a leány észrevette, hogy két tehen a pályatestre tévedt. A leány a töltésre sietett, a teheneket onnan le is terelte, közben jómaga megbötölt a talpfák egyikén s a sinekre zuhant. A vonat kerekei halálragasztották.

Betörés Măramaroszigeten. Saját tud. Măramaroszigeten Dávid Jenő Brătianu-utca 22. szám alatti kereskedésében betörők jártak, akik nagymennyiségű árut és pár ezer lejt emeltek el. A távozó betörőket valami megzavarhatta, mert a rabolt árutak eldobva, futásnak eredtek. A nyomozást a rendőrség bevezette.

Muzeumból könyvtár. Temesvár. Saját tud. A Bánsági Muzeumot a muzeumpéleletről már régebben a volt Grand Hotel Ferdinándba költöztették, amelyet városi kulturpalotának alakították át. A muzeum épületét annakidején román püspöki palotának szánták, azzal kapcsolatban, hogy már régóta folyik az akció egy temesvári román püspökség felállítására s a román püspöki katedrális hatalmas épülete különlegesen már el is készült. Utóbb azonban megállapították, hogy a muzeum épülete püspöki palota céljaira nem alkalmas és ezért elhatározták, hogy a városi könyvtár kerül az épületbe. A városi könyvtár a piarista főgimnázium azelőtti épületével — most városi zeneiskolával — kapcsolatos egykori piarista tornateremben volt elhelyezve, évtizedek óta. A könyvtárnak a muzeumpélelethez való átköltöztetését mindeközben nem hajtották végre, míg most az egykori tornatermet óvoda céljaira engedték át. Így a könyvtárnak haladéktalanul át kell költöznie s a régi muzeumból most könyvtár lesz.

MEGNYILT

a Katolikus Kör

ujonnan átalakított étterme. Elsőrangú ételek. Fajtszta kágyai bor, mérsékelt árak. Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Kiváló tisztelettel

Sarkadi és Szenkovits

Bréb község határában holttestet találtak. Măramarosziget. Saját tud. A Măramaros-megyében Bréb község határában a szolgálatot végző csendőrkörőr az árokban egy öreg férfi holttestére akadt. A vizsgálat megállapította, hogy a holttest Codrea Mihály 67 éves brébi lakosul azonos; akit utközből ért a halál. Az ügyészség iragadta a temetési engedélyt.

SZÁZESTENDŐS FÉNYKÉPEZŐGÉPEL FELVETT KÉPET TORVÁBBITOTTAK KÉPTÁVIRÓN. A newyorki világhírlapok rendezősége érdekes módon ünnepelte meg a fényképezés feltalálásának centenáriumát. Minthogy a fényképezést a francia Daguerre találta fel, meghívták a kiállításra Saint Quentin washingtoni francia nagykövetet és Daguerre százéves módszerével lefényképezték. Nagynehezen sikerült egy 74 éves fényképezést találni, aki e módszerhez ért. A nagykövetnek tizenhat másodpercig kellett mosolyognia, eddig tartott az expozíció. A gép, mellyel a felvételt készítették, ugyan-csak százéves. Mikor a kép elkészült, képtávíró segítségével néhány perc alatt átküldték Párizsba.

Értesítés. Az elemi kereskedelmi oktatási törvény idevonatkozó rendelkezései alapján felhívjuk a nagyváradai tanonctartó kereskedőket, hogy tanoncaikat irassák be a kereskedelmi tanonciskolába (Episcopul Ciorogariu 14.) Szeptember 1-5. között. Beiratás, könyvek és írószerek összege 250 lei. A javító vizsgálatok augusztus 29-31-én délután 3-7 lesznek megtartva. Az előadások szeptember 9-én délután 3 és fél órakor kezdődnek. Igazgatóság.

IPAROS-HIREK

Felhívás. A nagyváradai vas, fém és electro iparosok céhe felhívja mindazok figyelmét, akik mesterkönyve vagy iparuk megszerzése végett Céhünk igazgatótanácsához fordultak és ezzel kapcsolatosan irataik kiegészítésére tőlünk felhívást kaptak, hogy folyó hó 30-án, szerdán este 7 órakor a Str. Alexandri 13. szám alatti Céh irodában feltétlenül jelenjenek meg. Még nem jelenés esetén ügyüket a Céh igazgatótanácsa ad-akta teszi. Felhívjuk azon tagjainkat is, akik a fentemlített időzést nem kapták meg, de hasonló kéressel fordultak Céhünk igazgatótanácsához, hogy képesítési okirataik mibenléte felől ugyanebben az időben és helyen érdeklődjenek. A cég igazgatótanácsa készséggel áll rendelkezésére egy helybeli, mint vidéki tagjainak képesítési okirataik beszerzése ügyében. Tekintettel arra, hogy egy a mesterkönyvek, mint az új iparengedélyek beszerzésének utolsó határideje 1939 december 31. nyomtatékosan figyelmeztetünk minden vas- és fémiparost, hogy képesítési okiratainak beszerzését ne halassa az utolsó napokra és számoljon azzal, hogy december 31-ike után minden olyan műhelyt, amely új iparengedéllyel nem rendelkezik a munkaügyi inspektorátus lezárja. Ilyen esetekben Céhünknek nem áll módjában a helyzetet változtatni. Igazgatótanács.

Zsákok, cséplőponyvák, locsolótömlők,
hevederek, kötélárúk, zsinegek, kárpitos kellékek, lópokrócok és kocsi-
takarók legolcsóbb bevásárlási forrása

JUTEX Oradea, Piața Mihai Viteazul.

Telefon: 17-23

Józseffalváiért

A szeretet hadseregének felvonulása

Tegnap számunkban már közöltük a gyulafehérvári egyházmegye gyűjtéseinek községek szerinti kimutatását. Mai számunkban megkezdjük a gyűjtések részletezését. Ez a részletezés a szeretet hadseregének a felvonulása lesz — amint azt már tegnap is bejelentettük.

A sok apró tétel, a sok kisember neve mögött a szeretet óriás hegyei emelkednek. Erre van szükség főképpen a józseffalviaknak, azután önmagunknak, egész népünknek is. Erősekké, bizókká teszi az ernyedteket és a reményteleneket, összefogásra és a meglévő kapcsolatok elmélyítésére ösztönzi a habozókat. Számunkra is nagy önbizalmat jelent ennek a hadseregnek a felvonulása. Hiszen észre kell vennie mindenkinek, hogy milyen nagy összefogó erő rejlik a sajtóban. A mi esetünkben fényes bizonyítékot kaptunk a keresztény magyar sajtó hatóerejéről és különös indíttatást jövő szerepünk mélyebb megértéséhez.

Ma a csikszépvízi, a szászfenesi és a sztrigy-szentgyörgyi hívek adományait részletezzük. Timár Sándor, Bercsényi Elemér és László Ferenc plébánosok buzgólkodásának köszönhető az elért szép eredmény. Őket híveikkel együtt a józseffalvi hívek imáiba ajánljuk.

Szászfenesi és Gyula Római Katolikus Egyházközség:

Szászfenesi:	
Perselypénzt	100
Oltáregylet	100
Szent Antal	100
Római Katolikus Népszövetség Gyűjtés	500
Tódor János	260
Illyés Ferenc	50
B. E.	40
Gyula:	100
Perselypénz	200

Csikszépvízi Római Katolikus Egyházközség:

Havi Boldogasszony Társulat	500
Kiss Dénes	500
N. N.	500
Dr. Debitzky Szent Norbert tiszteletére	300
Kovács Mihály	159
Takács László	150
Debitzky Lili	100
Dobál József	100
Erőss István	100
Fejér Bálint	100
Dr. Fejér István	100
Íj. Fejér Miklós	100
Ferencz József Gy.	100
Ferencz Imre Gy.	100
Gondos Sándor	100
Kuna Sándor	100
Pál Domokos D.	100
Thirry János	100
Timár Sándor	100
Verecs Béla	55
Péter Lajos	50
Bálint János A.	50
Bálint Károly	50
Deák József molnár	50
Enciulesscu Cristea	50
Erőss Gyula	50
Gál Ferencné	50
Imre Ignác D.	50
Imre Lajos Gy.	50
Imre Tivadar	50
Mihály Ferenc I.	50
Süket Juliska	50
Szatmári Péter	50
Verecs Antal	50
Dr. Zakariás István	50
Zakariás P. Jenő	50
Zakariás Gerő	50
Özv. Zakariás Jakabné	40
Özv. Amberboi Józsefné	40
Dajbukát Dávid	40
Dobál Antal	40
Miklós János	40
Özv. Szebenyi Péterné	40
Balázs Ágoston	30
Bálint András	30
Bodurián János	30
Id. Fejér Miklós	30
Özv. Fejér Jánosné	30
Özv. Zakariás Antalné	30
Zakariás A. István	30
Özv. Zakariás Lukácse	30
Szabó József	25
Boros Alajosné	20
Fazakas Péter	20
Fazakas József	20
Imre Katalin	20
Özv. Mihály Domokosné	20
Id. Pál József	20
Simón András	20
Özv. Somodi Károlyné	20

Özv. Szakács Miklósné	20
Zakariás Anna	20
Zakariás P. Antal	20
Zakariás Lukács	20
Szekely Andras	15
Balla Mihályné	10
Fazakas Ferencné	10
Kuna Lajos	10
Nagy Istvánné	10
Özv. Pál Istvánné	10
Özv. Pál Imrené	10
Szakács Mihályné	10
Özv. Szász Imrené	10
Mária Társulat csoportja	20
Erőss Miklósné	5
Templomi perselyezés	230

Sztrigy-szentgyörgyi csángó-telep adománya:

Bogos Boldizsár	10
Antal Géza	50
Fazakas Boldizsárné	50
Csiki Albert	10
Nagy István	50
Nagy Gergely	100
Pál Gergely	50
Faragó Jakab	20
Bogos Márton	50
Benkő Lajos	50
Géber Menyhért	100
Bogos Pál	50
Csiki Géza	25
Bogos Lázár	30
Géber Gáspár	100
Burján Mihály	100
Fazakas Márton	20
Keresztes Gergely	15
Barabás Vilmos	30
Benkő Vilmos	30
Forai Jeromos	20

Kiss István	100
Kiss Abrahám	150
Kiss Lajos	100
Sepniczki Simonné	100
Fazakas Gáspár	10
Beke Noé	50
Fazakas Piusz	100
Tamás Antal	80
Galambos Albert	20
Fazakas Gergely	80
Benkő Menyhárt	50
Szentmihályi Sándor	20
Biró Jánosné	20
Biró Boldizsár	40
Biró Márton	10
Farkas Béla	20
Barabás Lajos	20
Dani Péterné	25
Laczkó József	10
Nagy József	10
Nagy Ilona tanítónő	60
Nagy Rózsi	50
Szabó András	50
Sepniczki János	100
Zaharanszky Károly	50
Balogh Teréz	50
Barabás József	150
Hompot László	50
Benkő Jeromos	50
Benkő Irén	20
Sebestyén Sebi	15
Gáspár János	50
Kajtar Ágoston	20
Gáspár Lázárné	100
Fodor Albert	100
Henninger Lajosné	50
Uszár Andrásné	40

Eddig befolyt adományok: 838 573

Augusztus 26-án a következő adományok érkeztek:

Cséske Iván, Ákos	100
Katzender, Nagyvárad	30
Jámbor, Nagyvárad	50
P. E., Valemára	200
Joan Bucury, Kápolnás	50
Gligor Petrica, Kápolnás	20
Popovics Katóka, Nagyvárad	100

Összesen: 839.123

SPORT

Ujabb hat világbajnokságot szereztek a magyar főiskolások

Bécsből jelentik: A főiskolai világbajnokságokon a magyar versenyzők tovább is kitűnően szerepelnek és egymásután nyerik a világbajnoki címeket. Az újabb eredmények a következők:

Uszásban, 1500 m. gyorsuszásban világbajnok Gróf Ödön magyar 20 perc 25.1 mp. 2. Seefranz német 22 p. 03.1 mp. 3. Péczei magyar 22 perc 54 mp. **100 m. hátuszás:** 1. Schrödel német 1 p. 10.7 mp. 2. Novák német 1 perc 13.3 mp. 3. Dr. Lengyel magyar 1 perc 13.8 mp. **200 m. melluszás:** 1. Balke német 2 perc 43.5 mp. 2. Schultze német 2 perc 51.7 mp. 3. Fábán magyar 2 perc 53 mp. **4x200 m. gyorsváltó:** Világbajnok Magyarország 9 perc 41.3 mp. (Abay-Nemes 2 perc 23.4 mp., Papp 2 perc 26.2 mp., Lengyel dr 2 perc 25.4 mp., Gróf 2 perc 26.3 mp.) 2. Olaszország 9 perc 43.5 mp. 3. Németország 10 perc 03 mp.

Ökölvívásban: A váltóesély világbajnokságát a magyar Korányi nyerte, aki a döntőben a német Knicstet a harmadik menetben kiütötte. Az ökölvívómérkőzések során a következő eredmények voltak: Váltóesélyben Korányi magyar Woltinek németet az első menetben kiütötte. Középsúlyban Ponte olasz pontozással győzte le a magyar Vargát. Kisebbsúlyban a magyar Ambrus pontozással győzött a német Gehl ellen. Nehézsúlyban a német Jeckel a harmadik menetben kiütötte a magyar Orozst. Légsúlyban az olasz Lancelotti lett világbajnok.

A párbajtőr csapatverseny részletei: Olaszország—Magyarország 10:5. Németország—Svédország 10:5. Olaszország—Svédország 14:1. Németország—Magyarország 8:6. Svédország—Magyarország 7:5. Olaszország—Németország 9:5. Végeredmény: 1. Olaszország 3 gy., 2. Németország 2 gy., 3. Svédország 1 gy., 4. Magyarország 0 gy.

Az atlétikai versenyek során a következő eredmények születtek: 800 m. síkfutás: 1. De-secker (német) 1 p. 53.9 mp. 2. Dorascens (olasz) 3. Iglói (magyar) 1 p. 55.3 mp. **Távolugrás:** 1. Bologna (olasz) 709 cm. 2. Gyuricza (magyar) 703 cm. Az ötös világbajnokságot a német Müller nyerte meg 3888 ponttal. **1500 m. váltóesély:** 1. Hármasugrásban a japán Kim győzött 15 m. 37 cm-es nagyszerű eredménnyel.

A birkozóversenyek során a félnehézsúlyban a német Abke lett a világbajnok, aki a döntőben a magyar Ambrust pontozással győzte le.

A kardcsapat világbajnoka: Magyarország. 2. Olaszország. 3. Németország. A döntő eredménye: Magyarország—Olaszország 9:7.

Egyéni kardban: Világbajnok: Palócz (magyar).

Kosárlabdában: 1. Olaszország, 2. Magyarország, 3. Németország.

Kézilabdában: 1. Németország, 2. Magyarország. Döntő eredménye: Magyarország—Németország 8:8 (4:3).

Teniszben: női egyesben a magyar Szilvassy lett a világbajnok.

ELETE ELSŐ VERSENYÉN LEGYŐZTE A BAJNOKNÖKET. Bucurestiből jelentik: Érdekes sportesemény szinkhale volt csütörtökön a bucurestii strandfürdő medencéje. Mariana Weigelt 13 éves kislány, aki életében először indult úszóversenyen, az ötvenméteres hátuszásban legyőzte a bucurestii herületi bajnoknőt. 2. Szegő Éva, 3. Lengyel Kató volt.

Kispest labdarúgó csapata Zürichben 1:4 arányban győzte le a Grasshoppert, Svájci bajnokcsapatát.

Tallinban a prágai Victoria Ziskov 3.0 (1:0) arányban győzött a lett válogatott ellen.

A Varsóban játszó magyar válogatott a következő összeállításban lép pályára: Sziklai—Kis, Bíró—Szalay, Szűcs, Dudás—Ádám, Vincze, Zsen-gellér, Toldi, Gyetvai. Elutazása előtt edzőmérkőzést játszott a magyar válogatott: Magyar A válogatott—Elektromos II. 7:1 (5:1).

JUGOSZLÁVIA—AUSZTRÁLIA 1:1. New-yorkból jelentik: Az Ausztrália—Jugoszlávia zónánakközi Davis Cup döntő első napja után a mérkőzés 1:1 arányban döntetlenül áll. **Eredmények: Puncsec—Bromwich 6:2, 8:5, 0:6, 6:2. Quist—Mittic 6:2, 6:2, 6:3.** A páros mérkőzést ma játszák le, az utolsó két egyesre vasárnap kerül a sor.

Hangya-szorgalommal dolgozik a „Hangya“

Uj szövetkezeti ház épült Ágyán négyszázezer lei költséggel

Aradról jelentik: Az erdélyi magyar társadalom egyik életfeladata a falvak lakosságának megsegítése. A falvak magyar gazdaságának nem menekült meg a gazdasági válságtól a sürgős orvoslásra szorult. A vezetőkörök, helyes érzéssel meglátták, hogy mi az első tennivalójuk egyike: a falunak, a gazdaközönségnek megfelelő árucikkkel való ellátása. E célból alakultak meg a szövetkezetek, amelyek hivatva voltak olcsóbban és pontosabban szállítani a falvak lakossága által igényelt árukat. Ma már a gazdasági élet, hogy mit jelent számára a szövetkezeti élet és hogy milyen gazdasági fellendülésre jogosít.

Eppen ezért érdemesnek tartottuk felkeresni az aradi „Hangya“ szövetkezetet, amely fáradhatatlanul és megfelelő ügyszeretettel ápolja a magyar gazdák vagyoni és ezzel együtt szociális, valamint kulturális előrehaladását.

A szövetkezet irodájában Petres Bálint, az aradi központ vezetője fogad.

— A falusi gazdaközönség áruval való ellátása a főfeladatunk — mondotta Petres Bálint. — A forgalom jelentékeny, de azért bizonyos körülmények gátolják a zavartalan árukiosztást. A leg súlyosabb kérdés a gazdák tőkekészleteinek az elégtelensége. Különösen a pénzügyi nehézségek állnak a kibontakozás útjába. De minden remény meg van arra, hogy rövidesen javulásról számolhatunk be ezen a téren is.

— Enyeden van a központunk. Arad, Nagyvárad, Sepsiszentgyörgy, Marosvásárhely, Székelyudvarhely és Szatmár áruelosztó központok. Ezekről a helyekről szerzik be közvetlenül a falusiak a szükséges árucikkeket.

— Milyen előnyök származnak ebből? — A szövetkezetnek a következőkben találhatjuk az előnyeit: Az áruelosztó központok, miután nagy mennyiségben vásárolnak, természetesen olcsóbban kapják az árukat és így olcsóbban tudják a gazdáknak eladni. Belföldi cikkeket gyárból veszünk, gyarmatárakat pedig a kikötőkből (Constanța Galați, Braila). Azonkívül a vásárolt árukat a falusi szövetkezetekben maguk a gazdák adják el, ők szabják meg az árakat, ők intézik a szállítást, tehát nem érezhetik magukat besapottaknak.

— Az aradi központhoz tartozik a megye, a bánági magyar települések és Bihar megyéből Ant község, amely közel fekszik megyénkhez. A központ természetesen időközönként felülvizsgálatokat tart az egyes szövetkezetek házakban. Átlag havonta egyszer tesz ilyen látogatást, amikor megfelelő tanácsokkal is ellátja, útbaigazítja a szövetkezeti kérdésben még nem eléggé jártas gazdákat. A mi központunkban a falusi szövetkezetek általunk értékesítik a gazdák terményeit. Mi minden lehetőséget megteszünk e téren és a tejertermékek értékesítése már megfelelőnek bizonyult, mert ezekhez a termékekhez kevés tőke szükséges. Gabonákban a román szövetkezetek vették át az értékesítést.

Ebben az esztendőben Aradon, magában a városban is szeretnénk volna felállítani egy új különálló központot, de eddig még nem sikerült. Reméljük azonban, hogy rövidesen sor kerül rá.

Ennyit mondott Petres Bálint és még csak azt teszi hozzá, hogy az új szövetkezeti törvények folytán fokozottabb állami felülvizsgálás alatt van a „Hangya“, de mindenütt csak elismeréssel adóznak működésének.

Az épület udvarán néhány szekér áll. Most rakják meg árukkal. Az egyik kocsis ágyai. Harcsabajusszos öreg magyar tesz-vesz körülötte. A szövetkezeti életéről kérdezek egyet-mást. P. Kiss Mihály érezhető büszkeséggel válaszol: — Nálunk Ágyán most építettünk éppen egy új szövetkezeti házat, majd négyszázezer lei értékben. Ami tartozás van, azt is kifizetjük. A mellette lévő kocsirol helyeslőleg bólogat egy másik gazda. Megnézem, mi van a kocsi irva. Gyöngyösi Károly, Ant. Hát ez már elég messziről jött. Mondja is: — Virradatkor indultunk el a faluból és majdnem este lett, mire beértünk. Csak aztán jó árut kapjunk.

KERESZTREJTVÉNY

32. (303.) szám.

1		2	3	4	5	6	7	8		9	10	11
		12				15				14		
15	16		17			18		19		20		
21		22		23			24		25			
26			27		28			29		30		31
32				33		34			35			36
		37			38			39			40	
41	42		43				44			45		46
47		48		49			50				51	
52			53			54			55			56
		57			58			59		60		
	61			62			63		64		65	
66					67		68			69		70
71					72		73		74		75	
76					77							

Megfejtésül a következő sorok küldendők be: Vízintés: 1., 32., 55., 66., 74. Függőleges 1., 9., 22., 31., 48., 59.

Vízintés sorok:

1 Délamerikai nagyváros. 9 Vonatkozó név. 12 Magyar folyó. 13 ...Angeles. 14 János fia. 15 Cíművidék. 17 Simon betűi kev. 19 Abaujtornamegyei község. 21 Szám fordítva. 23 „Órök város”. 25 Helytelenítő szó. 26 Volt, latinul. 28 Megye. 30 Cipészszerszám. 32 Afrikai folyó. 34 Hangszer. 35 Konyhaeszköz. 37 Amerikai folyó. 39 Lékvár. 40 Vicsza: istennő, latinul. 41 Személyes

név. 43 Vicsza: szent kő. 44 Fordítva magyar folyó. 46 Ak. 47 Hajlongás. 49 Cár mássalhangzó. 50 Olasz folyó, tárgyesetben. 52 Nem rólam, se rólad. 54 Régi magyar szó. 55 B-vel Columbia fővárosa. 57 Időhatározó. 58 Amegy színimája. 60 Ilyen a fa levele. 61 Nyári zivatar. 63 Szerb pap. 65 Vadász igéje. 66 Venezuela fővárosa. 68 Kétféle. 70 Előidéző. 71 Lop. 72 Idegen három 74 Lett főváros. 76 Ugyanis, latinul. 77: I. Előindiai város. II. Afrikai város.

Függőleges sorok:

1 Öböl a Keleti-tengerben. 2 Betű, kiejtve. 3 Szerb város. 4 Kalifa. 5 Görög sziget. 6 Olasz névelő. 7 Vicsza: van ilyen rend is. 8 Okos. 9 Ókori birodalom. 10 Egyik végtagja. 11 Tejertermék. 14 Aláás. 16 Olasz tengeri fűdő, egy betű híján. 18 Adorálok. 20 Ij. 22 Holland főváros. 24 Öszvetségi főpap. 27 Tárgy. 29 Oroz folyó. 31 Francia szigetgyarmat a Csendes óceánban. 33 Magyar folyó. 35 Pálmafajta. 36 Ital. 38 Lakat. 39 Latin helyhatározó. 42 Betegség. 44 Káporóíz. 45 Monda. 48 Magyar város. 50 Hangszer, névelővel. 51 Szent könyv. 53 Bolívia főhelye. 54 Ime! 56 Spanyol folyó. 58 Múzea. 59 Belga város. 61 Dalmát város. 62 Koca közepe. 64 Női név. 66 Val-, vel- idegen összetételekben. 67 Vicsza: francia falucska. 69 Mennyei. 73 39. vízintés. 75 Latin prepozíció.

30. számú keresztrejtvényünk helyes megfejtése:

Vízintés 1. A legveszedelmesebb emberek (folytatva a függ. 1-en): A félbolondok és a félbölcsök.

Helyesen megfejtették: Csibye Lenke, Kiss Lajos, Derzsy Zoltán, Mészáros Imre, Nagy Lajos, Engli Vilmosné, Szócs János, Stéger Gyula Gellért, Bernád Istvánné.

A jutalomkönyvet: Bernád Istvánné (Eszternek) nyerte, elküldöttük.

Apróhirdetések

Allást nyee
szavanként 2 lei

Jobb mindenés
felvétetik szeptember elsejére. — Nagyvárad, Str. Dimitrie Cantemir 25. I. emelet 5.

Házmesternek
gyermektelen házaspár felvétetik. Nagyvárad, Str. Moldoova 22.

Házitanitónót
keresek vidékre elemista tanítására. Kassa, Nagyvárad, Strada Ciorogariu 23. szám.

Hülönféle
szavanként 3 lei

Diák
urifüu teljes elátást keres. — Ajánlatokat „Központ” jelzégre a kiadóba.

Keresztény
uricsalad elváltat iskolaleányt vagy kisebb fiut teljes ellátásra. — Mártonffy. Nagyvárad, Str. Vlahova 22.

Konyhekészítésnek
alkalmas cca 2 és fél hold kert. Váradhoz közel, esetleg istálló és lakás használatra, kiadó. Cim a kiadóban.

Keresztény

uricsalad magánházuha elvállal teljes ellátásra 2 iskolaleányt, fiut, vagy felnőttet. — Zongora használatra. Kucsovezky, Nagyvárad Str. Gen. Pop Danila 1.

Lakás

szavanként 3 lei
Két szobás
fürdőszobás, komplett lakás november 1-re kiadó. Cim: Nagyvárad Str. Cogalniceanu 17.

2 szobás
fürdőszobás lakás kert villaépületben — azonnal kiadó Nagyváradon, Ciordas-utca 46. szám.

PUHA OLMOT
állandóan vesz a Szent László-nyomda r. l.

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Jókarban

levő új típusu Ford luxuskocsit megvételre keresek. Cimet a kiadóba kérek.

Nagyon

magas árat fizetek briliáns tárgyaakért. — Herbet ékszeráruház Nagyvárad, Bulevardul Rex Ferdinand 3.

Nyomatványokat

Utános aron, csinos kivitelben készít a

Szent László nyomda Rt
Eradca, katolikus kör.

LEGUJABB

Moscicky lengyel államelnök válaszolt Rooseveltnek, hogy elfogadja harmadik fél békeközvetítését

Roosevelt újabb üzenetet küldött Hitlerhez. — Az európai kormányok lázas munkája

Washingtonból jelenti a Havas, francia hírszolgálati iroda:

Moscicki, lengyel köztársasági elnök a Roosevelt üzenetére adott válaszában a többi között a következőket mondja:

— Megállapítani kívánom, hogy a lengyel kormány mindig a kormányok közötti közvetlen tárgyalásokat tekintette a leghelyesebb módszernek az államok között felmerülő nehézségek megoldására. Ez a módszert tekintjük a leggyakorlatibbnak, amikor szomszéd-államokról van szó. Ezért kötött Lengyelország negnemtámadási szerződést annakidején Németországgal és Oroszországgal.

A továbbiakban Moscicki elnök a Roosevelt üzenetére vonatkozó válaszában leszögezi, hogy a harmadik fél közvetítésével történő békítő eljárást tartja a legelőszerűbbnek a jelen esetben. Magától értetődik, — úgy mond — hogy Lengyelország beleegyezik abba, hogy tartózkodik minden ellenséges cselekedettől, feléve, hogy a másik fél is hozzájárul ahhoz, hogy tartózkodik minden közvetett, vagy közvetlen ellenséges cselekedettől.

Roosevelt elnök Moscicki válaszában kézbevétele után újabb üzenetet intézett Hitlerhez. Az üzenet a többi között ezeket mondja:

— Több alkalommal hangzottak el nyilvánosan olyan kijelentések, hogy a Harmadik Birodalom által követett cél igazságos és észszerű. Moscicki, lengyel köztársasági elnök válaszában kijelentette, hogy a lengyel kormány hajlandó az üzenetben javasolt alapon közvetlen tárgyalással, vagy békítő eljárással rendezni a Lengyelország és Németország közötti ellentéteket. Számítalan ember életét meg lehetne még menteni és eltölt bennünket az a remény, hogy a modern világ nemzetei megteremthetik a békés és boldogabb kapcsolatok alapjait, ha Ön és a birodalmi kormány beleegyezik a lengyel kormány által elfogadott békés eljárási módra.

Nyugtalan éjszaka a francia fővárosban.

Párizsból jelenti (Havas): A francia fővárosnak évtizedek óta nem volt olyan nyugtalan éjszakája, mint szombatra virradóan. Ez a nyugtalanság Franciaország többi más városára is elterjedt. Toulouból befutott jelentés szerint ott az éjszaka súlyos verekedés támadt, mert a tömeg meg akart lincselni két rikkancsót, akik a kommunista *Humanité* című lapot árulták. A kommunista-ellenes hangulat különben óráról-órára nő. Több lap sürgeti, hogy a kommunista képviselőket fosszák meg mandátumaiktól. A kommunista pártból a tagok ezrével lépnek ki. A Renault gépkocsigyár 1250 kommunista munkása közül szombat reggel 800 munkás jelentette be kilépését a kommunista pártból.

Legnagyobb a zavar a hajózási és a légi-forgalomban. Szombat reggel vált közzismertté, hogy az angol admirális szigorú utasítást adott a partmenti hatóságoknak, hogy az angol felségjog alá tartozó vizeken, három mérföldre a parttól, csak olyan külföldi hajó tartózkodhatik, mely előzetesen engedélyt kért az illetékes angol hatóságoktól. Az olyan külföldi hajókra, amelyek ezt a rendelkezést nem tartják be, az angol parti őrök és hadihajók nyomban tűzelnek. A francia tengernagyi hivatal Angliához hasonlóan a külföldi hajóknak

megtiltotta, hogy előzetes bejelentés nélkül három mérföldnyire megközelítsék a francia partvidéket.

A francia lapok előre állást foglalnak az ellen, hogy Lengyelországra súlyosak legyenek a békefeltételek.

Párizsból jelenti (Havas). Henderson berlini angol nagykövet váratlan londoni utazásával kapcsolatban a sajtó valószínűnek tartja, hogy

Minden attól függ mit válaszolnak a Henderson által Londonba vitt üzenetre Hitler béketerve az érdeklődés központjában

Párizsból jelenti: (Havas.) Francia beavatott helyen úgy értesülnek, hogy Henderson berlini angol nagykövet üzenetet vitt magával Lon-

Ora és ékszerjavításokat, átalakításokat szakszerűen olcsó árak mellett, keresztény cégnél,

Hans Gierling

óras és ékszerész

Nagyvárad, Parc. Traian 6, a strandvillamos megállóánál.

donba és most sok minden — talán minden — ettől az üzenettől és az erre adandó választól függ. A diplomáciai tevékenység nemcsak Berlinben, hanem Párizsban is hatalmas arányokat öltött. Bonnet francia külügyminiszter pénteken

Olasz reménység, hogy elkövetkezik a helyzet tisztázása Hosszas telefonüzenetek Hitler és Mussolini között

Rómából jelenti: (Stefani.) Az olasz lapok szerint az európai kormányok lázas munkája némi reményt nyújt arra, hogy az észszerűség és az igazság elvének érvényesülésével végül is békés kibontakozás jön létre. A *Messagero* kiemeli azt a hosszas megbeszélést, amelyet Hitler német birodalmi vezér *Attolico* olasz nagykövettel folytatott, aki állandó összeköttetésben áll *Ciano* külügyminiszterrel. A lap rámutat arra az igen élénk diplomáciai tevékenységre, amelyet az olasz külügyminiszter kifejt és azokra az ismételt megbeszélésekre, amelyeket a római német nagykövettel folytatott. Utal a lap a külügyminisztériumoknak egész Európában megnyilvánuló rendkívül beható diplomáciai munkásságára. Mindez a lap szerint talán megteremti a lehetőséget a helyzet tisztázására. Erre mutat Henderson berlini angol nagykövet londoni utazása is, melynek az a célja, hogy eljuttassa az angol kormányhoz a Hitler által átnyújtott béketervet.

A *Popolo di Roma* szerint Olaszország még mindig bizik abban, hogy békés uton sikerülni fog helyreállítani az európai egyensúlyt azoknak az államoknak javára, amelyeknek lakosságuk sűrűsége miatt joguk van a megfelelő élettérhez.

Mussolini péntek délután fogadta *Mackensen* német nagykövetet, aki *Ciano* jelenlétében átadta Hitler hosszabb telefonüzenetét. Az üzenetre a Duce azonnal válaszolt. A választ *Attolico* olasz követ 18 órakor adta át Hitlernek. A Duce ezután

Hitler vezér a német-lengyel kérdés rendezéséről szóló indítványt juttat el Londonba. A tannenbergi ünnepségek elhalasztását a francia lapok közvetlen összefüggésbe hozzák Hitler kezdeményezésével. A francia közvélemény, amelyre Daladier péntek esti rádióbeszédében mély hatást gyakorolt, óvakodik attól, hogy megengedhetetlen bizakodásnak adja át magát. A sajtó egyrésze attól tart, hogy a német birodalmi vezér a békés megoldást elfogadhatatlan feltételekhez köti. Az illető lapok már eleve állásfoglalnak minden olyan tervvel szemben, amely súlyosan veszélyeztetné Lengyelország létérdekeit. Francia diplomáciai körök a helyzet súlyos voltára hivatkozva, a legteljesebb titoktartásba burkolóznak Hitlernek a francia és angol nagykövettel folytatott pénteki megbeszélései tekintetében. Az *Excelsior* szerint Hitler nem vágta el a tárgyalások utját. A Vezér udvariasan fogadta az angol nagykövetet és az előző megbeszélésekhez viszonyítva, most békülékenyebbnek mutatkozott. Hitler állítólag közölte, hogy Németország hajlandó külön tárgyalásokat kezdeni Lengyelországgal.

Az olaszok lezárták a határt Franciaország felé.

Párizsból jelenti: (Havas). Nizzai jelentés szerint az olasz hatóságok péntek este lezárták a határt. Olasz területéről francia területre csak külföldiek léphetnek. A Franciaországban élő olaszok tömegesen térnek vissza Olaszországba. A francia Riviera különböző városainak olasz konzulátusi hivatalnokai már visszautaztak Olaszországba.

több ízben is fogadta az angol amerikai, lengyel, spanyol és román nagykövetet és állandó távbeszélő összeköttetésben állt Londonnal. Ezekből a diplomáciai tárgyalásokból természetesen semmi sem szivárgott ki, de a sajtó és a főváros tele van ellenőrizhetetlen értesülésekkel.

Római politikai körökben hangoztatják, hogy a jelenlegi diplomáciai munkában Olaszország is részt vesz. Az érdeklődés központjában egyébként szombat reggel óta Henderson berlini angol nagykövet Hitlerrel tett látogatása és váratlan londoni útja áll. A lapok közlik azokat a híreket, amelyek szerint Henderson béketervet vitt magával Londonba. A *Messenger* szerint a legújabb hírek arról számolnak be, hogy újabb tárgyalások kezdődhetnek a béke megmentésére.

Hitler kiáltványt intéz a birodalom népéhez.

Berlinből jelenti (D. N. B.) Szombaton hajnalban az a hír terjedt el, hogy Hitler vezér a nap folyamán kiáltványt intéz a Német Birodalom népéhez.

A varsói magyar követ Beck külügyminiszternél.

Varsóból jelenti: (M. T. I.) Beck lengyel külügyminiszter szombat hosszabb megbeszélést folytatott Hóry András varsói magyar követtel.

21 óra 20 perckor ismét fogadta a német nagykövetet, aki Hitler újabb üzenetét vitte magával. Ezen a látogatáson is jelen volt *Ciano* külügyminiszter.

PRIMARIA MUNICIPIULUI ORADEA Serviciul Fin. Bir. Licitațiilor

PUBLICITAȚUNE

Se aduce la cunoștință celor interesați că în ziua de 5 Septembrie 1939 ora 13 a. m. se va ține tratat prin bună învoială camera Nr. 1, pentru închirierea unui local de prăvălie din edificiul „Bazar” Bdul Regele Ferdinand nr. 2. (partea din spre Teatru „Regina Maria”) fost brutărie. Tratata se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 88—110 inclusiv din legea contabilității publice, regulamentului Oficiului Central de Licitații și a normelor publicate în Monitorul Oficial Nr. 127 din 4 Iunie 1931. În caz de nereușită, tratata se repetă la data de 16. Sept. 1939, în același loc, timp și condiții.

Toate persoanele, cari vor lua parte la licitație, vor depune pe lângă oferta încheșă, sigilată și o garanție de 5 la sută din suma oferită (în numerar recipisa administrației financiare sau efecte de Stat) iar oferta se va face numai în conformitate cu caetul de sarcini, devize etc., cari toate pot fi văzute în ficare zi la Primărie serv. financiar, biroul licitațiilor în orele de serviciu.

Primar:
Dr. C. Solyom.

Secretar General:
Dr. Iancu.

CENZURAT